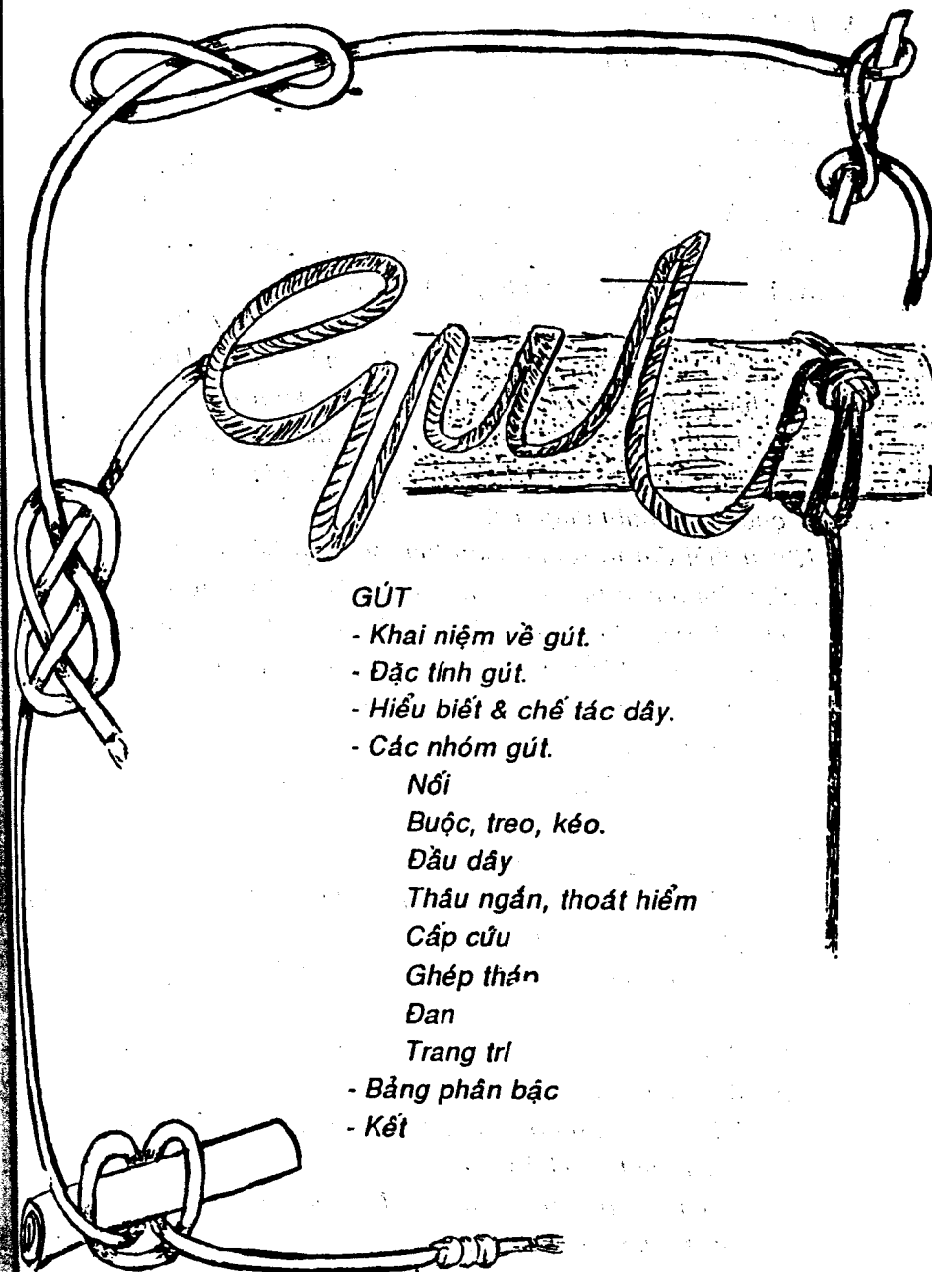

* Khi đã biết chơi mật thư này, các em sẽ thấy hào hứng vô cùng vì con đường do chính mình khai phá bằng trí tuệ bản thân, không có bất cứ sự giúp đỡ nào.

* Luyện giải mật thư loại này, giúp các em phát triển tư duy toán học, nhờ đó sẽ giải được nhiều bài toán trong nhà trường cũng như ở ngoài.

GÚT

- Khai niệm về gút.
- Đặc tính gút.
- Hiểu biết & chế tác dây.
- Các nhóm gút.

Nối

Buộc, treo, kéo.

Đầu dây

Thấu ngăn, thoát hiểm

Cấp cứu

Ghép thân

Đan

Trang trí

- Bảng phân bậc

- Kết

I. VAI KHÁI NIỆM VỀ GÚT.

Những gì ích dụng tiện nghi chúng ta được thừa hưởng hôm nay, đều do tổ tiên chúng ta phải trải qua không biết bao nhiêu đời may mọ, tìm tòi với nhiều thất bại đắng cay mới có. Nhất là quá trình ứng dụng buộc, nối, ghép, mang, xách, treo, kéo v.v... Qua không biết bao nhiêu loại dây nhợ trong rất nhiều sự kiện cuộc sống dựng chòi nhà, cửa nẻo, cầu kỳ, rào dậu, kéo gỗ, di chuyển vật nặng v.v...

Thời đại ấy làm gì có phương tiện như ngày nay. làm gì có hàn điện, gió đá, vận ốc, đóng đinh, ngàm khớp, làm gì có dây chē sẵn l. Họ chỉ dùng 2 bàn tay, khối óc và với loại dây tự tìm kiếm hoặc tự chế tác từ các thân cây khác để buộc để thắt mà thôi; Họ càng khó khăn lại càng tháo vát năng động, thích nghi được cả.

Nhiều thời đại trôi qua, kiến thức và liến bộ con người nảy sinh thêm nhiều nhu cầu, thì họ lại càng sáng tạo thêm nhiều kiểu buộc, ghép làm cho kho tàng gút càng thêm phong phú, nhiều kiểu, nhiều loại cho từng vụ việc được chắc chắn hơn, nhanh chóng hơn.

Cho đến bây giờ. Thời đại văn minh nhưng gút trong đời sống hàng ngày không vì thế mà mất vị trí của nó.

Đặc tính của Gút:

- Gút nguyên là chữ Neud = thắt buộc.
- Thắt buộc có phương pháp, nhanh chóng, chắc chắn, ít tốn dây, dễ tháo gỡ v.v... Biết dùng đúng chỗ, đúng việc thì chắc chắn không thua gì ngàm khớp vậy.

Ngoài ra đòi hỏi người làm phải tin tưởng và phải nắm bắt được các việc sau:

- * Hiểu biết từng bộ loại gút cho từng sự việc.
- * Hiểu biết và chế tác dây.
- * Loại dây nào thắt gút nào (Nhất là dây rưng)
- * Vòng, khoen, khóa v.v...

II. HIỂU BIẾT VÀ CHẾ TÁC DÂY.

Dây có nhiều loại, nhưng phân nhóm ra ta có 3 nhóm:

1. Nhóm được làm sẵn có bán khắp nơi.
 2. Nhóm thuộc loại tự tạo lấy dùm như mây, tre, nứa, rễ dừa, bẹ dừa nước tự chế, vớt, se lại, liếp đánh cho dài v.v...
 3. Nhóm cây, thân mềm dẻo (dây rưng) v.v...
- a/ Loại dây làm sẵn: Dây kềm, dây vải, dây dù, dây nylon. Với loại dây này rất thuận tiện dùng được rất nhiều việc. Ngày nay người ta theo nhu cầu mà họ làm sẵn để cung ứng đủ cỡ đủ loại.
- b/ Đáng nói nhất là tự mình tạo lấy dây dùm, đa phần họ dùng mây chế ra, bỏ ruột, khi dùng chỉ nhúng nước. Tre cũng vậy, phải biết chọn loại hồng già, không non, chế ra, bỏ ruột rồi đánh lại (đánh tiếng địa phương = ch---) cho thể dây se đều hoặc dùng ngay, cũng có thể đem cất để dành, khi dùng chỉ đem nhúng nước (lưu ý để bảo quản các loại dây người miền núi và thôn quê, bỏ trên bếp trong khói). Ngoài tre, mây, nứa ra còn vài loại dây như bẹ dừa (thơm) rễ dừa dại, dừa nước v.v... chắt lấy rễ (vì rễ nổi trên mặt đất) đập dập bỏ vỏ phơi khô, xé sợi nhỏ se với nhau, khi se cứ tiếp đều sợi hác vào, ta sẽ có sợi dây dài tùy ý. nếu là dừa nước, lấy bẹ chỉ phơi hơi khô rồi xé sợi to nhỏ tùy mình, rồi se như trên.
- c/ Loại dây rưng có thân vừa phải, mềm, dẻo như: bôbo - cóc - trường - chịu - liêu rưng v.v... có dây dài cả 10 thước. Loại này sau khi bứt đứt gốc, bỏ nhánh nhỏ, chủ yếu dùng bẻ ngang sẽ gãy mà phải đánh (chún) cho trúc vỡ, nếu cứng phải đưa đầu dây dùng chân đạp lấy, tay trái làm trục, tay phải nắm chắc dây và quay theo chiều kim đồng hồ, đánh dần cho hết dây xong là dùng, hoặc đem cất lên giàn bếp trong khói

để dành rất lâu năm vẫn dùng được. Khi dùng đem ngâm nước là dùng ngay.

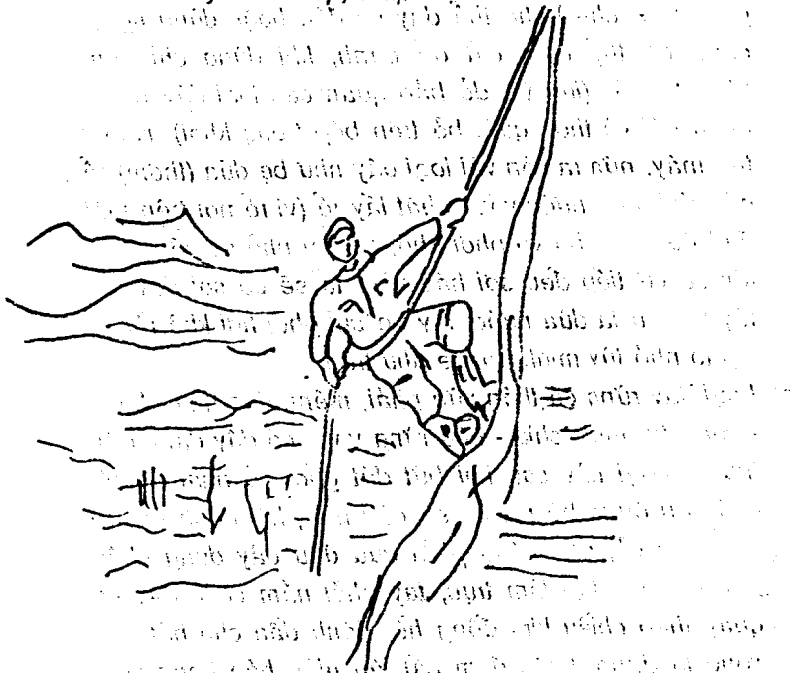
Loại này có nhược điểm chỉ dùng một lần, bỏ vào rất chắc nướng tháo không được, chỉ dùng dao chặt nếu muốn tháo gỡ.

Còn rất nhiều điều cần biết hơn nữa ở đây chỉ nhằm giới thiệu vài nét đơn giản, chỉ tiếp xúc với dây rừng thì mới thấy đa năng, đa hiệu của họ, và đa dụng của dây rừng.

III. CÁC NHÓM GÚT.

Gút chia ra làm 8 nhóm :

- Nối
- Thoát hiểm, thâu ngắn
- Đan
- Buộc treo
- Cấp cứu, ghè
- Trang trí
- Đầu dây
- Ghép, thắp

A. NỐI :

Nối tức là nối tiếp dây vào với nhau như 1 chỉ, các dây bằng nhau, không bằng nhau, thể cứng, mềm nối vào với nhau.

* Nút đẹp.

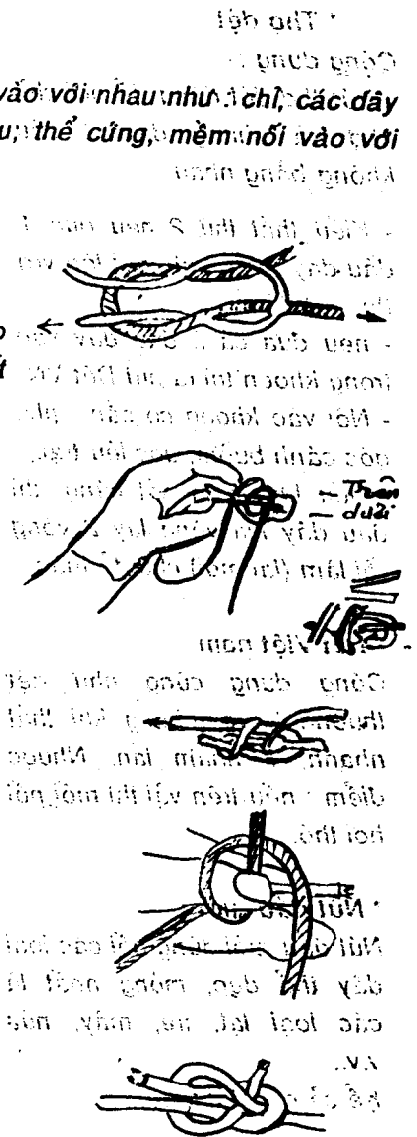
Công dụng

- Nối 2 đầu bằng nhau vào với nhau, càng kéo càng xiết chặt vào
- Thắt đầu mọi buộc gói hàng, quả.

- Buộc 2 đầu mỗi bằng bó.
- Cột khăn quàng làm cẳng.

Cách thắt : Chập 2 đầu dây muốn nối vào với nhau, 2 sợi dây song song trong lòng bàn tay trái tay phải nắm lấy một sợi (không chồng lên nhau) vòng từ trong mình ra phía ngoài 2 vòng. Lấy đầu dây ngắn phía trên quàng phía dưới sao cho đầu ngắn kia đưa vào dần lấy vòng 2 và phía dưới vòng thứ nhất. nắm 2 đầu dài kéo.

"Làm đúng như vậy thì không bao giờ lẫn lộn qua nút bỏ - nút trộm gì được".

*** Thợ dệt**

Công dụng :

- Nút thợ dệt dùng để nối chỉ, nhợ và những dây 2 đầu không bằng nhau.

- Kiểu thắt thứ 2 nếu đưa 1 đầu dây (như hình mũi tên vẽ) thì nút dệt.

- nếu đưa cả 2 đầu dây vào trong khoen thì ra nút Dệt VN.

- Nối vào khoen có sẵn : như góc cánh buồm, góc lều trại.

- nếu khoen là sắt cứng, thì đầu dây kia vòng lấy 2 vòng rồi làm (lại mỗi) cho dễ tháo.

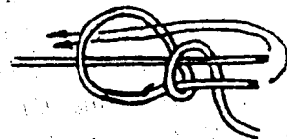
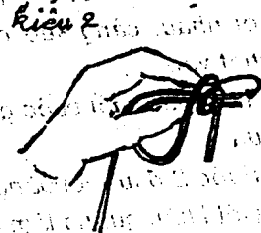
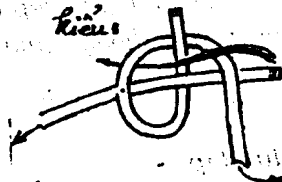
*** Dệt Việt nam**

Công dụng cũng như dệt thường khác, nhưng khi thắt nhanh, ít nhầm lẫn. Nhược điểm : nếu trên vải thì mối nối hơi thô.

*** Nút đầu rưỡi :**

Nút đầu rưỡi dùng nối các loại dây thể đẹp, mỏng nhất là các loại lạt, tre, mây, nứa v.v...

Kể cả các đai thép

*** Nút số 8 :**

Nút số 8 có 3 tác dụng :

- Dùng 1 đầu dây buộc vào một vật có khoen như góc...

Dùng nối 2 đầu dây chính là nút dệt VN biến dạng.

- Làm thang dây.

- Buộc đầu dây cho khỏi tua dây.

*** Nút nối câu :**

Công dụng : Dùng nối 2 đầu dây bóng trơn để trượt như dây cước, dây bọc nhựa (dây điện thoại, dây điện nhà đã bỏ dùng vào việc khác)

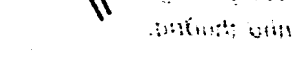
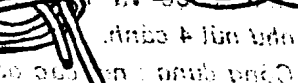
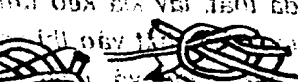
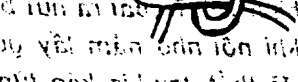
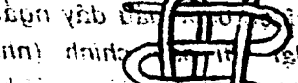
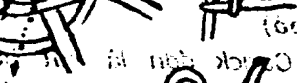
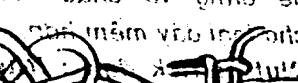
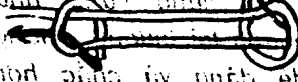
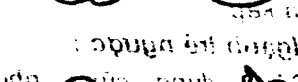
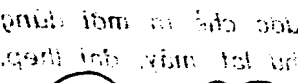
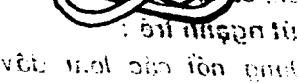
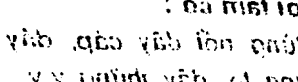
Lưu ý : (2 vòng khoen nếu sai chiều thì bị đứt)

- Xử dụng cả dây bằng nhau và không bằng nhau.

*** Nút chữ thập :**

Nút chữ thập còn gọi là nút chong chóng.

Dùng để nối 2 đầu dây các loại, trang trí dây cối, chia khóa, buộc dây mũng loại 4 cánh, 3 cánh.

*** Nối tam cổ :**

- Dùng nối dây cáp, dây nừng to, dây thừng v.v... nối chung là nối loại to tròn, cứng với nhau.

*** Nút ngạnh tré :**

- Dùng nối các loại dây được chẻ ra mỗi dùng như lát, mây, dai thép, dừa nước.
- Có 2 loại ngạnh tré đơn và kép.

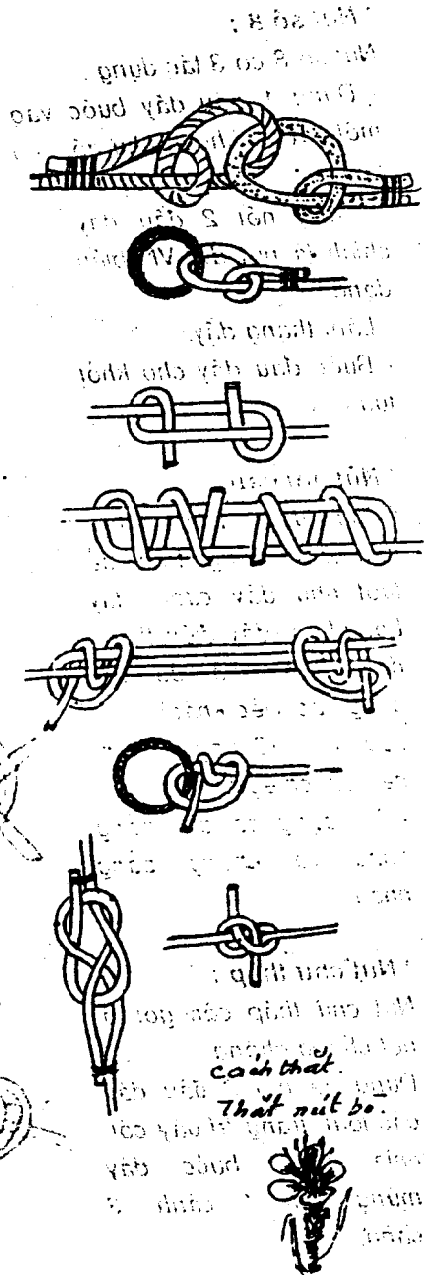
*** Ngạnh tré ngược :**

Công dụng cũng như ngạnh tré thường, nhưng dễ dàng và chắc hơn cho loại dây mềm hơn.

*** Nút carrick đơn : (Nút bò)**

- Carrick đơn là nút bó được buộc đầu dây ngán lại với dây chính (như hình vẽ). Ngoài ra nút bò khi nối nhỏ nắm lấy gút đã thắt, tay kia kéo từng mối cho chặt vào thì vẫn chắc được và nhìn nút như nút 4 cánh.

- Công dụng : nối các dây như thường.

*** Nút carrick :**

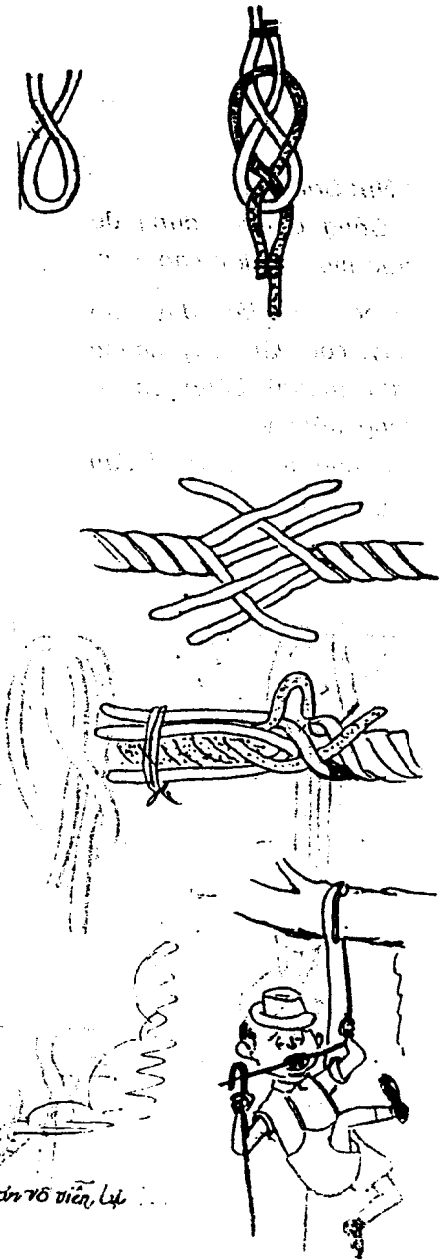
- Công dụng : dùng để nối 2 đầu dây to bằng nhau

- Thắt nút áo.

- Nối các loại cáp, thép nhỏ.

- Loại có khoan dùng carrick đơn.

- Lưu ý : (khi nối thì không cần chú ý 2 đầu dây ngán, nghịch hay cùng chiều. Chỉ khi thắt nút áo thì 2 đầu dây ngán phải nghịch nhau mới thành nút được).

*** Nút nối bện 2 đầu dây.**

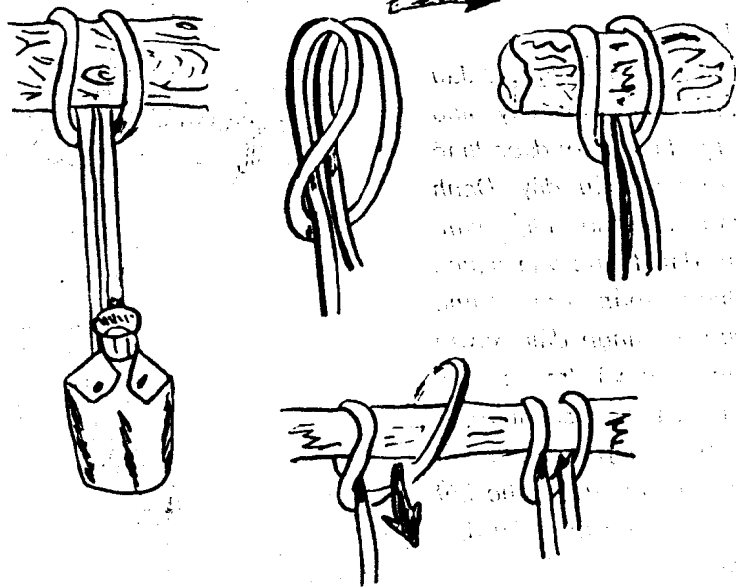
Dùng nối 2 đầu dây thừng

- Lưu ý : Tháo tung 2 đầu dây dùng sợi dây nhỏ buộc tạm B; sợi được tháo vào một đầu dây. Đánh dấu từng sợi nhỏ. nắm lấy đầu thừng vận ngược chiều xoắn dây. Dùng que hơi nhọn đầu, xuyên từng sợi và tra vào sợi đầu kia, kéo sát luân tự A, B, C, tiếp tục thâm lần nữa, hoặc xuyên cho hết một đầu rồi quay lại đầu kia.

- Phải thực hành mới nắm được.

*** Nút Sơn Ca :**

- Công dụng : dùng để treo một vật lên cao, kéo, buộc một đầu dây vào cây, cọc, làm dây ngang của (cánh) băng ca, -- iêng lưới v.v...
- Trang trí các loại đan dây nylon.

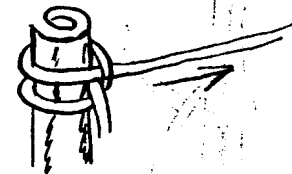
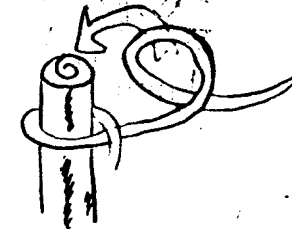
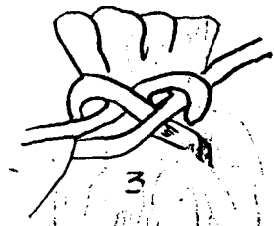
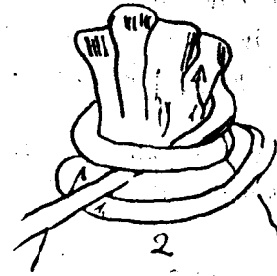

*** Nút quai chèo :**

Quai chèo còn gọi là cọc chèo.

- Công dụng : Dùng rất nhiều việc, vì nút này cũng đa dạng, công dụng cũng như sơn ca, ngoài ra còn buộc cọc chèo đò, cột dây buồm, dây cõ băng ca, dựng lều.
- Thất miệng bao
- Bó rơm rạ, lúa mạ mà không dùng dây lạt
- Lưu ý : phần sau sẽ nói biến dạng và quai chèo Việt Nam.

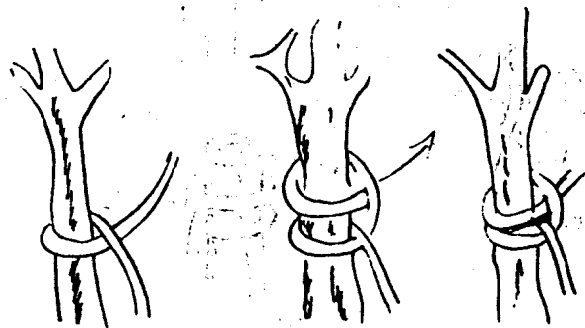
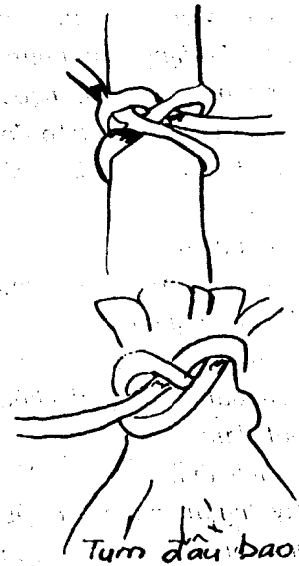
- Cách thắt : Chú ý đầu dây 'ngắn ngược chiều kim đồng hồ là cho "Sơn Ca". Theo chiều kim là "Quai chèo" (xem hình vẽ) hình 3 và 4 thắt giống nhau. Hình 4 tay phía ngoài nắm lấy đầu dây

ngắn kéo cùng với đầu
dây dài sẽ có nút như ý.

- Loại này dùng rong
thân cây hoặc trụ cao
không quang nút vào
được.

* Chú ý : So sánh kiểu
thắt bình thường và kiểu
mới.

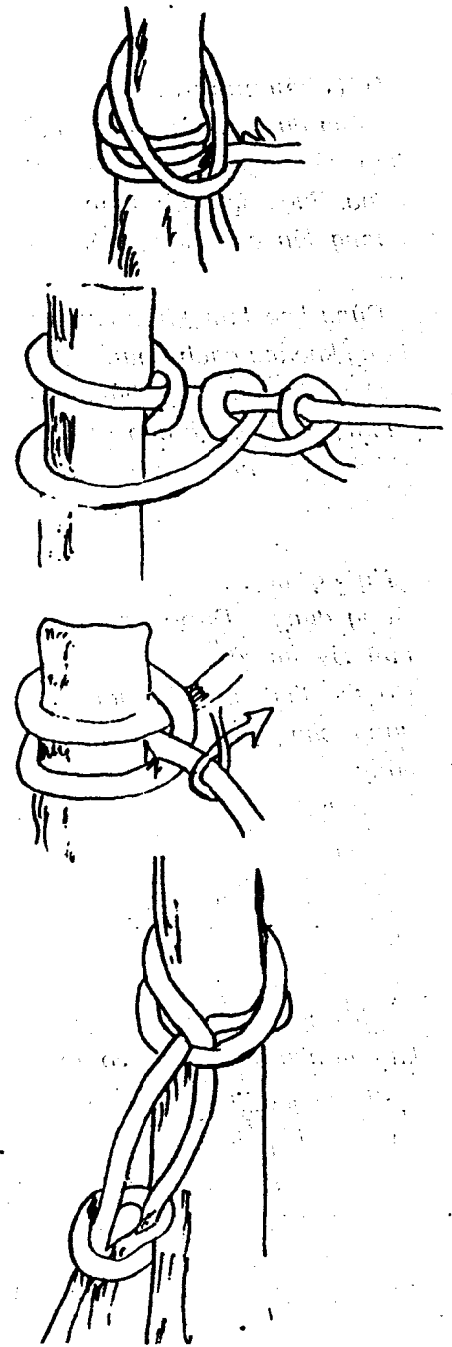
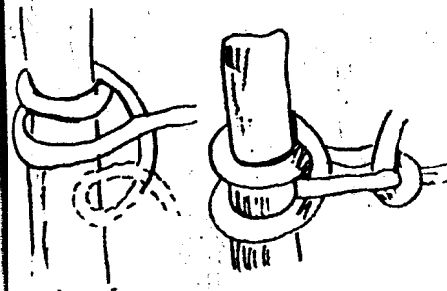
* Quai chèo kếp :

- Công dụng như đã nói
ở trước, loại quai chèo
kếp ngoài khóa chính, ở
giữa quấn thêm nhiều
vòng. Công dụng chính là
cột buồm, cột miệng bao
miệng túi, bó rơm rạ mà
không dùng dây lạt (tre).

Chú ý

Điểm chính yếu của quai chèo
khi buộc đầu dây vào một
cọc, cột, cây thì : đường dây
chính bao giờ cũng được nằm
phía dưới, đầu dây ngắn làm
vòng khóa nằm trên, càng
kéo càng được dẫn chặt
trường hợp không khóa hoặc
khóa lỏng cũng không bị tuột

Muốn vậy chỉ thắt đúng cách
hình 2. như hình phía trước
v.v... không bao giờ nhầm. lại
nhẹ, tại mỗi nơi cũng dễ
tháo. rất nhanh.

*** Nút chân gỗ :**

- Công dụng : Dùng buộc nối tiếp với đoạn thép hoặc sắt cứng. Buộc đầu dây thừng để quãng lên cao hoặc ném ra xa.

- Dùng kéo tạm khúc cây gỗ trong khoảng cách ngắn.

- Dùng lấy sợi dây thừng khi thoát thân từ cành cao xuống.
Cách làm : như cây que đan len.

*** Nút cột cờ :**

Công dụng : Dùng giữ đứng một cây, trụ cờ.

Có thể thắt nơ trên gói quạ dùng cho loại dây đẹp họ cứng.

Cách thắt :

- Loại 1 : Làm một nút quai chèo, xong 2 khoen đan lẫn nhau

- Loại 2 : Đưa khoen bên phải ra phía ngoài khoen trái, xong lại đan như trên. Hơi khó kéo phải áng chừng dây rồi kéo từ 2 đầu mỗi thừa.

Quạt cột cờ

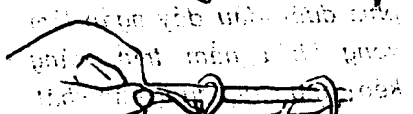
lớn là một phần của...
đầu dây thừng...
đầu dây thừng...
đầu dây thừng...

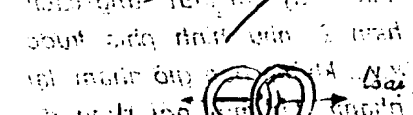
đầu dây thừng...
đầu dây thừng...
đầu dây thừng...

đầu dây thừng...
đầu dây thừng...
đầu dây thừng...

đầu dây thừng...
đầu dây thừng...
đầu dây thừng...

đầu dây thừng...
đầu dây thừng...
đầu dây thừng...

đầu dây thừng...
đầu dây thừng...
đầu dây thừng...

*** Nút cột cờ :**

- Công dụng : như cột cờ 1 và 2.

Nút 1 và 2 là thắt nút trên tay rồi trồng vào cột rồi dựng lên.

Riêng cột cờ 3 thì cột đã dựng đứng trước rồi thắt sau.

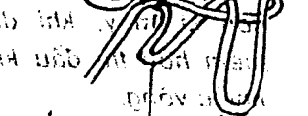
- Lưu ý : ngang đoạn cần thắt, đóng thêm vài cái đinh để giữ dây, dùng tuốt xuống, hoặc dùng dao làm rãnh sâu vào thân gỗ.

*** Nút kéo gỗ đơn :**

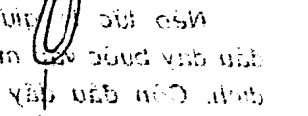
Kéo gỗ là phải dùng dây rừng to, hoặc dây thừng to cứng. Vì vậy làm gỗ đơn thì dễ tháo hơn, nhưng phải luôn trong tình trạng dây căng. Riêng dây rừng thì không cần căng vì nút không thể tự rời ra được.

Quạt cột cờ

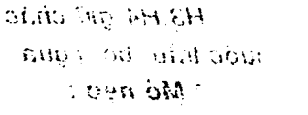
lớn là một phần của...
đầu dây thừng...
đầu dây thừng...
đầu dây thừng...

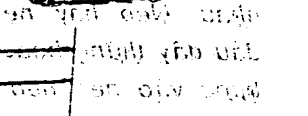
đầu dây thừng...
đầu dây thừng...
đầu dây thừng...

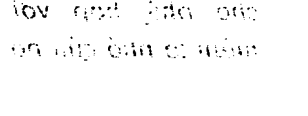
đầu dây thừng...
đầu dây thừng...
đầu dây thừng...

đầu dây thừng...
đầu dây thừng...
đầu dây thừng...

đầu dây thừng...
đầu dây thừng...
đầu dây thừng...

đầu dây thừng...
đầu dây thừng...
đầu dây thừng...

*** Nút gỗ kép :**

Nút gỗ kép, ta thấy trong hình 2 và 4 thì không khác gỗ đơn là mấy. khi dây thừng mềm hơn thì đầu khóa được nhiều vòng.

Công dụng . như nút gỗ đơn.

*** Nút neo:**

Néo tức là giữ lấy một đầu dây buộc vào một cọc cố định. Còn đầu dây kia đang dùng buộc ngựa, trâu bò, kể cả góc lều v..v.

H1, H2 tháo nhanh

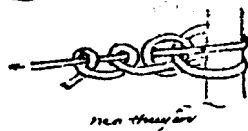
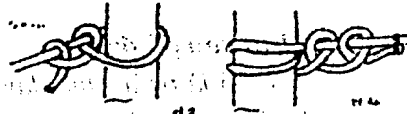
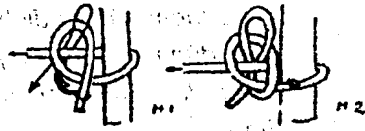
H3, H4 giữ chắc không sợ tuột trâu, bò, ngựa.

*** Mỏ neo :**

Thật ra 02 loại neo hoặc neo cũng giống nhau.

Bởi vậy công dụng như nhau. Neo hay néo neo là đầu dây thừng hoặc cáp thép buộc vào néo neo. còn đầu dây kia cũng néo lại.

Khác chăng là dây thừng và cáp thép phải xử lý khóa cho phù hợp với độ cứng mềm to nhỏ của nó thôi.

*** Nút đuôi cá :**

Công dụng : dùng buộc (nối) đầu dây nhỏ vào móc dây lớn, vào một vật cần kéo hoặc đi như rơm ra mà không có dây lạt (tre)..v..v

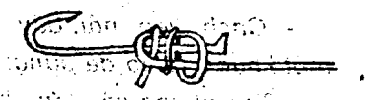
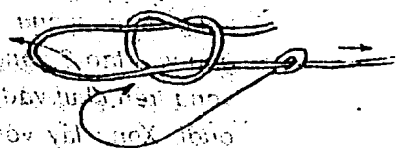
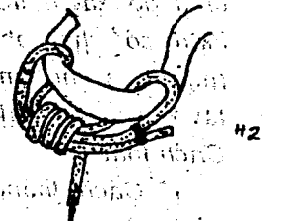
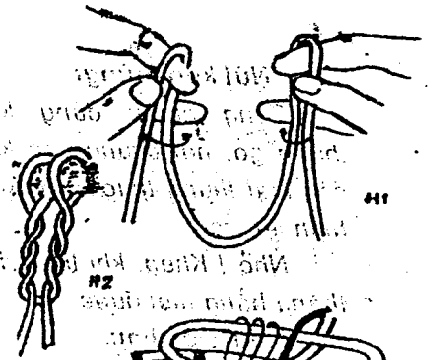
Nút này cũng giống nút (Mồm sói - Chấn mèo).

*** Chân Mèo :**

Công dụng như đuôi cá, nhưng một đầu dây được khóa lại bằng đai thép nhỏ hoặc dây nhỏ bên buộc lại. Nếu dùng để nối thì đầu móc sắt thay vào dây thừng, đầu dây thừng làm khoen tam cố.

*** Buộc lưới câu:**

Buộc lưới câu rất nhiều kiểu, cơ bản 3 loại bên. Tùy theo dây cước to hoặc nhỏ và lưới câu có khoen hay không mà xử lý dùng mức cần thiết.

Nút kéo thùng:

Công dụng: dùng kéo thùng gỗ, nồi, chum, cân kéo các loại thùng thuộc các kiểu hình lên cao.

Nhớ! Khi thắt phải thẳng bằng mới được.

Nút cổ chai:

Công dụng: Buộc vào cổ chai để xách, treo, với điều kiện cổ chai phải có khác (ngấn) và khi làm nút xong 2 tay kéo mạnh thật chặt.

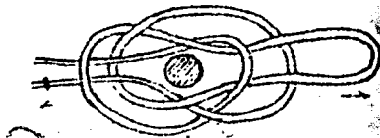
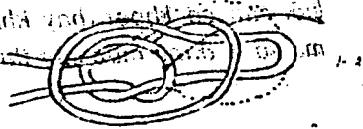
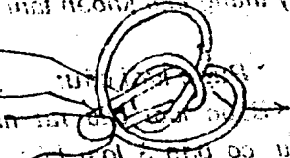
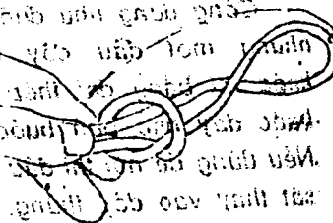
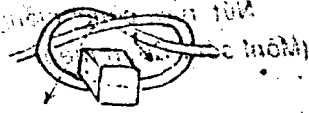
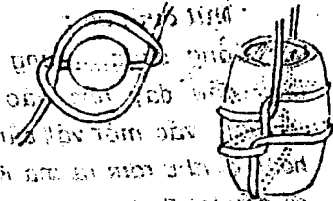
Cách thắt:

1. Cách thông thường là làm sơn ca, tiếp theo làm nút giữa những treo thêm 1 lần.

2. Làm thông lọng: quay vòng treo thông lọng, gấp vào tạo 2 vòng đưa vòng trên chui vào vòng dưới. Xong lấy vòng cổ thông lọng, lồng lấy cả hai vòng kia là ra nút cổ chai.

- Cách tiếp nối dây vào một khúc cây gỗ để dùng:

- Tạo những cón tam thời

Nút kéo thuyền:

Công dụng: Kéo khi thuyền mắc cạn, cho thuyền lên bên, có thể dùng để leo núi (Vi cũng giống nút leo núi)

Lưu ý: Khi thắt xong dùng hết sức kéo mạnh theo chiều mũi tên, nếu làm lỏng sẽ bị thất vào bụng như thông lọng.

Khi quay lưng lại ở trong khoen, thì 2 tay nắm lấy nút mà kéo. Nhớ dùng dây đôi.

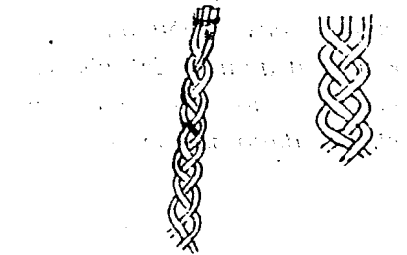
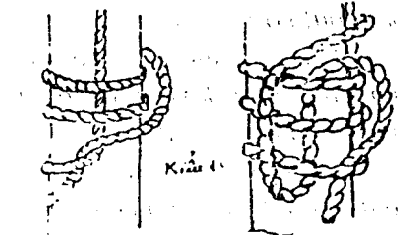
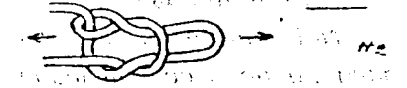
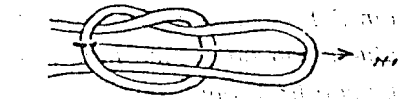
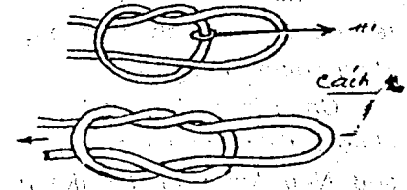
Nút cột buồm:

Công dụng: Dùng sau khi kéo buồm lên cột dây lại cho chắc hoặc dây cỡ (dây cỡ dùng dây nhỏ hơn)

Nút bện 3 sợi (bím hay chân rết)

Công dụng: dùng tăng cường cho sợi dây chắc hơn bên tiếp dây dài hơn, trang trí bện tọc. Trong ngành may-tré là nút này rất thông dụng

Lưu ý: thắt thật chặt mới tốt

*** Nút khâu (Đan rế)**

Công dụng : đan khâu khăn quàng.

Dùng tre hoặc mây đan rế đứng nổi chấu soong không dính mọ nghệ.

Cách làm : Làm nút quai chèo rồi đan như thắt bím, 3 sợi. Nếu khâu Foular (khăn chàng cổ) thì đan theo mũi tên 2 hoặc 3 lần còn rế phải nhiều hơn nữa, xong nắn uốn lại cho tròn trĩnh.

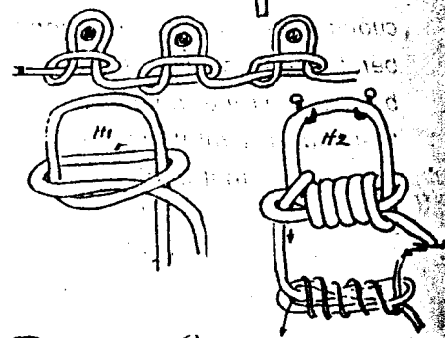
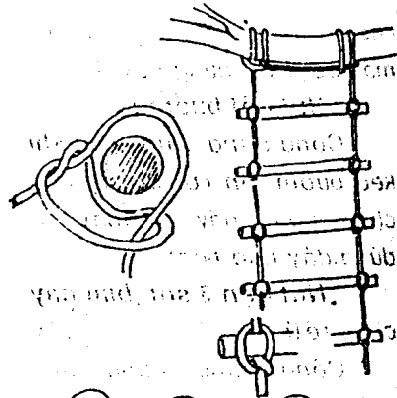
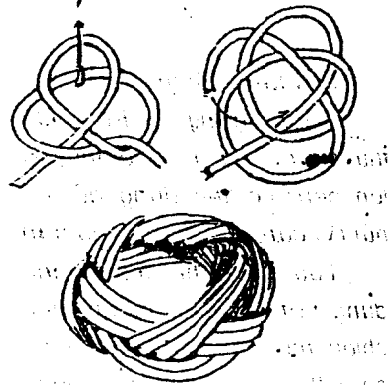
*** Nút thang dây:**

Nút làm (thang, loại có dùng tre hoặc gỗ làm thanh ngang, thường thường dùng nút thông lọng, cũng có thể làm nút số 8.

Lưu ý: khi thắt để có khoen thông lòng phía dưới thanh ngang.

Loại thắt bằng dây, dùng dây làm thanh ngang.

Có rất nhiều kiểu, có kiểu đơn (tức thanh ngang chỉ quấn 1 dây). Kiểu ghé đơn, kiểu thắt quấn 3 dây như H1 là chạc để leo. Loại này chuyên dùng dưới tàu thủy.

*** Nút ba lô:**

Công dụng : dùng buộc một gói đồ vật dụng cụ để mang lên vai, quai A, B đeo lên vai, quai C, E buộc lấy gói đồ vật.

Lưu ý: gói đồ vật ấy được gói vuông vức, hãy điều chỉnh quai đeo vừa tầm của mình. Thế là ta có một ba lô rồi.

*** Mỏ chim:**

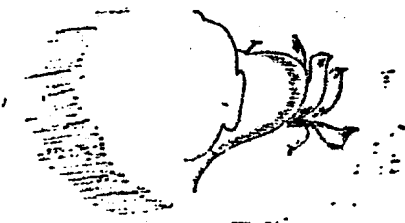
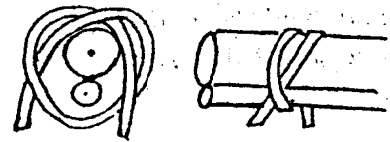
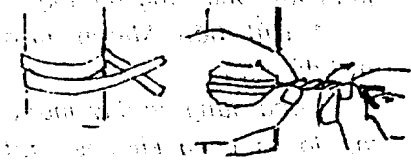
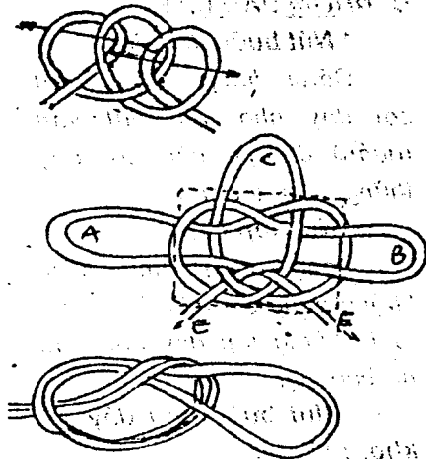
Nút mỏ chim còn gọi nút cột vòng rất đa dụng có thể keo nhau leo núi - kéo thuyền, buộc quàng vào một vật, thâu bớt một đoạn dây hư.v.v.

*** Nút lật vện (chùn) :**

Dùng tre non chẻ thành lật để cột (buộc) lợp nhà tranh, lá (tay trái giữ lấy đầu mối lật, tay phải nắm lấy hai đầu lật nhập lại và "chùn" rồi dặt đầu lật vào vòng buộc).

*** Lạt lóng:**

Dùng cặp 2 thanh tre, gỗ vào với nhau. Sau đó vện (chùn) như lật vện.

C. NHÓM ĐẦU DÂY

* Nút buộc đầu dây:

Công dụng: dùng một sợi dây nhỏ làm nút vấn (quấn) để giữ đầu sợi dây thừng đừng toe ra.

* Nút xếp nếp:

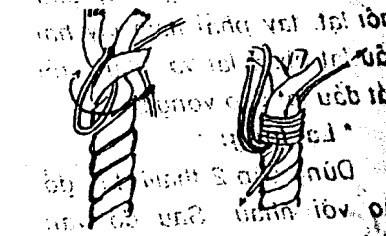
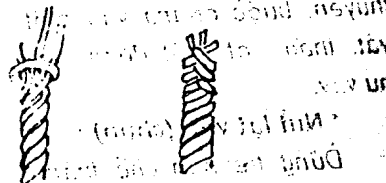
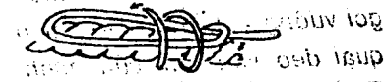
Công dụng: như trên, không dùng dây nhỏ khác mà tự lấy từng nếp dây nhỏ của nó buộc lại.

* Nút buộc đầu dây có khóa:

Công dụng: như các loại trên, dùng dây nhỏ ngắn quấn vài vòng xong khóa lại.

* Nút bện khoen cho một đầu dây:

Công dụng: vì dây thừng cáp to và cứng khó bẻ thắt nút khoen như ý muốn, nên ta dùng bện khoen để kéo xe hoặc tàu, máng vào cọc trụ hay một vật... v.v.

Công dụng: tạo đầu dây thừng, cáp thép có khoen để kéo xe đầu móc sắt trong các lãnh vực bốc dỡ hàng hóa.

Cách làm: dùng tay vận nghịch vòng đầu thừng dùng dây nhỏ buộc nếu cần; xong đan xen vào và rút chặt cả 3 sợi rồi luồn tư đan xuyên tiếp vào thừng như H2

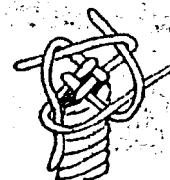
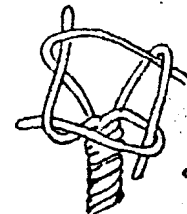
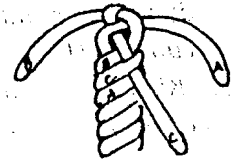
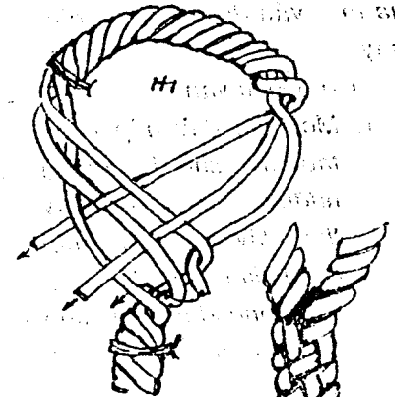
* Nút bện đầu thừng:

Nút bện đầu thừng, loại có 3 sợi nhỏ. Thao tung một đoạn khoảng 10 - 15cm xong dùng kiểu thắt gọi là "Bện đầu sơn ca" đánh số A,B,C. Từ đó xuyên ngược vào thừng thắt chắc thế là bảo đảm không bao giờ hư tuột.

* Nút đuôi heo:

Nút đuôi heo cũng là một trong các kiểu bện đầu thừng. Nhưng loại thừng này gồm có 4 sợi nhỏ nên phải dùng nút đuôi heo, hoặc nút vấn như các thừng khác.

Công dụng: cũng để giữ đầu dây không tung luột.

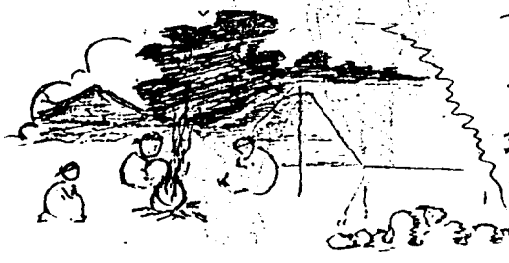
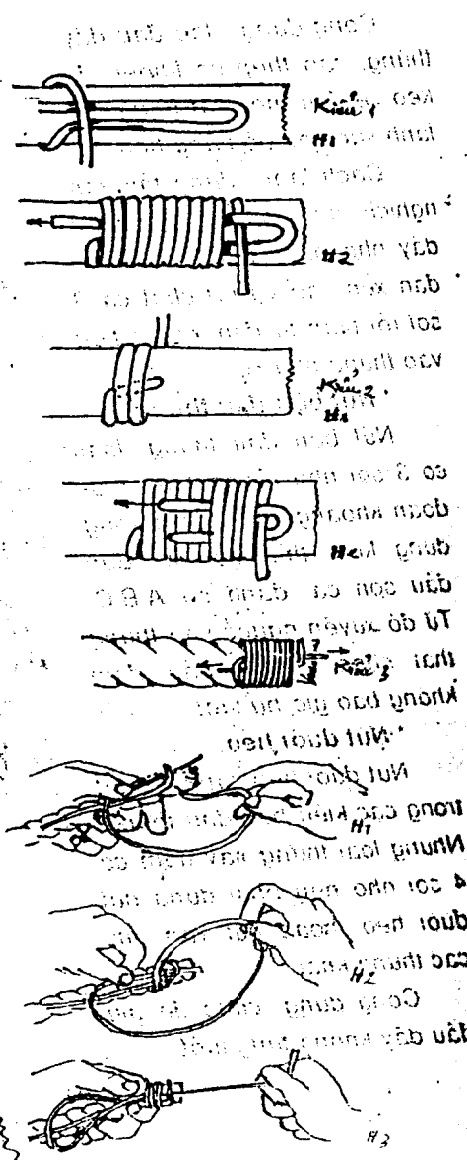
*** Nút vắn:**

Công dụng: dùng để quấn chặt đầu dây thừng, giữ cho đầu thừng, cáp không bị tua ra ... Vắn dây trang trí, ghé máy.

Có 3 kiểu vắn:

1. Một đầu dây gấp cong tạo một chữ U, khoen hướng về đầu dây, tùy theo dây mà quấn, cuối cùng đưa đầu dây nhỏ vào trong khoen ấy. kéo mạnh đầu dây có mũi tên.
2. Kiểu 2: Trường hợp dây quấn ngắn. Ta dùng đoạn dây ngắn khác làm khoen (chữ U). Phải quấn thật chặt, cuối dây quấn cũng lớn vào khoen (chữ U) rồi ấy và kéo mạnh một sợi của chữ U.
3. Kiểu 3: quấn ngược chiều với 2 kiểu kéo.

Lưu ý: đầu dây ngắn phải được dẫn phía dưới, kiểu này rất thông dụng.

D. THOÁT THÂN THÀU NGẮN

*** Nút căng chó :**

Công dụng: thâu ngắn sợi dây hư hoặc sợi dây bị sờn hư gia cố thêm để dùng trong nhất thời.

Có thể dùng thoát hiểm và phải bỏ 1 phần sợi dây mắc lại trên cành. Kiểu này phải cẩn thận, rất nguy hiểm nếu nhầm lẫn khi cắt một mối, khi tụt xuống không cẩn thận bị chùng dây thì khóa đầu dây có thể tuột ra. Khóa đầu dây dùng 1 trong các kiểu bên A, B, C, D.

*** Nút xúc xích đơn:**

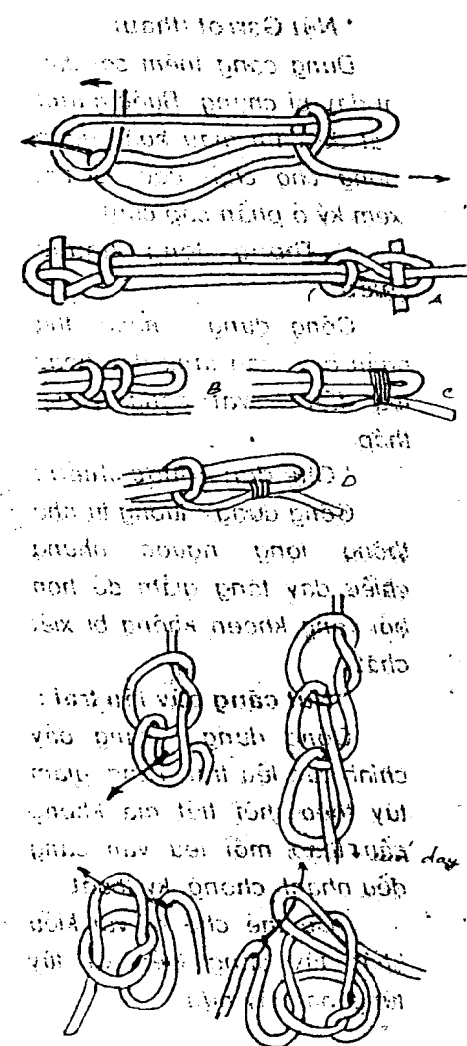
Công dụng: dùng thâu ngắn dây, hoặc trang trí dây vành nón, dây còi, để tháo.

Cách thắt: thoát đầu làm thông lọng, sau đó tiếp tục đưa vòng khoen vào vòng trước, tạo vòng sau cho đến cuối dây qua hẳn vòng.

*** Xúc xích kép:**

Ngoài công dụng ghi trên, còn dùng thoát hiểm. Nếu dây dài xuống dây đôi, rồi lấy toàn bộ sợi dây lại.

Công dụng: làm cho sợi dây to thêm để nắm, lôi kéo ...v.v.

*** Nút Garrot (thâu)**

Dùng căng thêm sợi dây
vì dây bị chùng. Bộc garrot
để cầm máu hoặc ngăn
rông cho chất độc về tim
xem kỹ ở phần cấp cứu)

*** Thòng lọng ngược
chiều :**

Công dụng : ngoài thu
ngán dây, còn tăng dây hoặc
thả dần 1 vật nặng xuống
thấp.

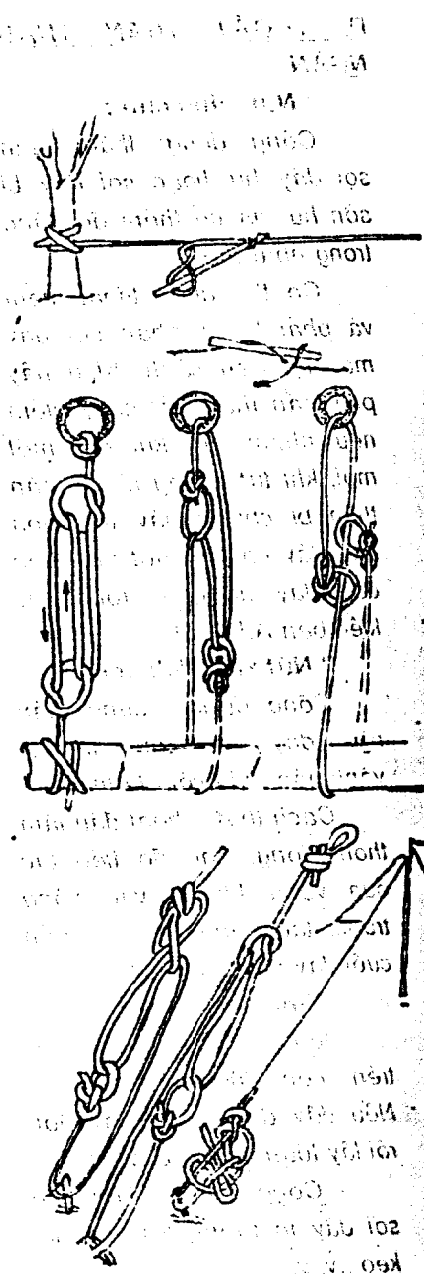
*** Ghề đơn ngược chiều :**

Công dụng : tương tự như
thòng lọng ngược nhưng
chiều dây tăng giảm dễ hơn
bởi vòng khoen không bị xiết
chặt.

*** Nút căng dây lều trại :**

Công dụng : căng dây
chính của lều trại. Tăng, giảm
tùy theo thời tiết mà không
cần tháo mối lều vẫn căng
đều nhanh chóng, kỹ thuật.

Có thể chế ra vài kiểu
khác tùy sáng kiến và tùy
từng loại dây nữa.

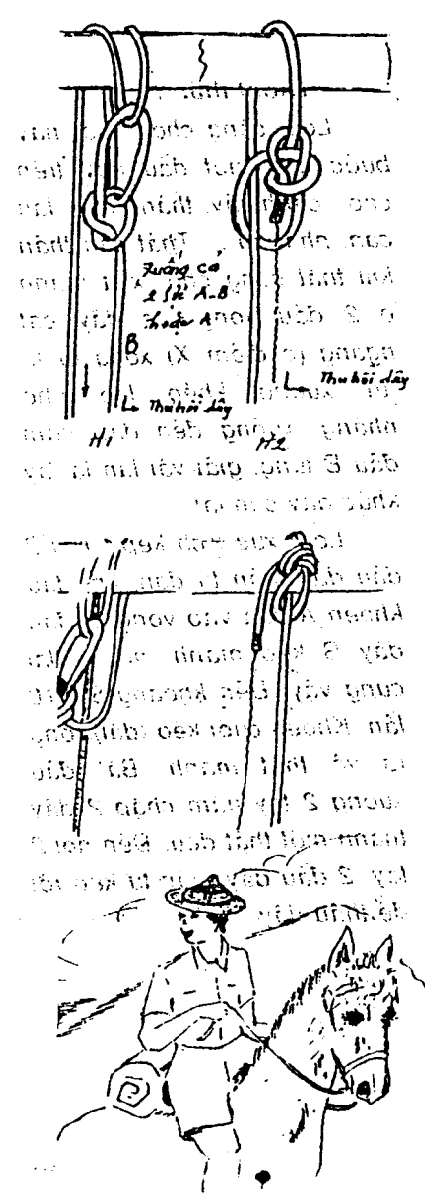

*** Nút thoát thân :**

Nút thoát thân dùng để
tuột từ trên cao xuống. Có rất
nhiều kiểu nút buộc trên
cành, trên cầu ...v.v. như
dây ghề đơn, thòng lọng, mỏ
chim, căng chó, xúc xích
dùng trong trường hợp ...
dài. Dây ngán phải căng
thêm sợi dây nhỏ hoặc là lấy
lại được dây, hoặc là lấy lại
một phần sợi dây v.v.

Lưu ý : Nói rõ hơn nếu
dây dài bằng 2 lần từ điểm
cao muốn xuống cho đến đất
thì nên xuống dây đôi, nghĩa
là nắm luôn cả dây A và B
kéo mạnh là thu hồi được
dây.

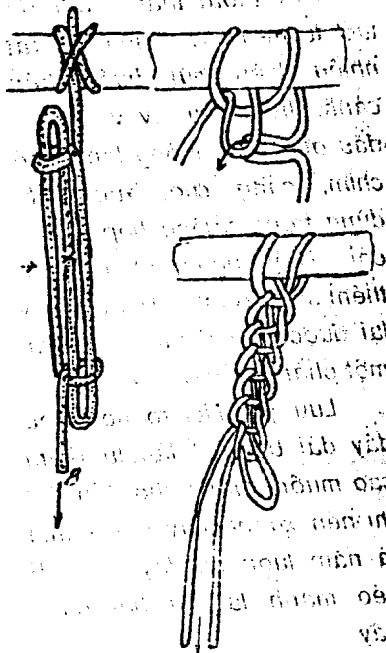
Trường hợp dây ngán thì
nối thêm sợi dây nhỏ H2,
xuống xong, nắm lấy dây nhỏ
kéo để thu hồi dây.

*** Thoát thân :**

Loại cẳng chó : loại này buộc hẳn một đầu dây trên cao : cành cây, thành cầu, lan can, nhà lầu ... Thật cẩn thận khi thắt cẳng chó, xiết mạnh ở 2 đầu xong lựa dây cắt ngang (ở điểm X) xong từ từ tụt xuống khéo léo leo nhẹ nhàng, xuống đến đất, nắm đầu B tung, giật vài lần là lấy khúc dây còn lại.

Loại xúc xích kép : Khi 2 đầu dây tuần tự đan, khi đầu khoen A đưa vào vòng là đầu dây B kéo mạnh, ngược lại cũng vậy. Đến khoảng 8 - 10 lần. Khoen cuối kéo (dài) rộng ra và thắt mạnh. Bắt đầu xuống 2 tay nắm chập 2 dây thành một thật đều. Đến nơi 2 tay, 2 đầu dây tuần tự kéo rời để tháo dây.

E. CẤP CỨU :

*** Ghế đơn :**

Công dụng : dùng cứu người chết đuối ở giếng, sông sâu lên hoặc trên cao đưa nạn nhân xuống.

- Làm khoen một đầu dây để máng vào một cọc.

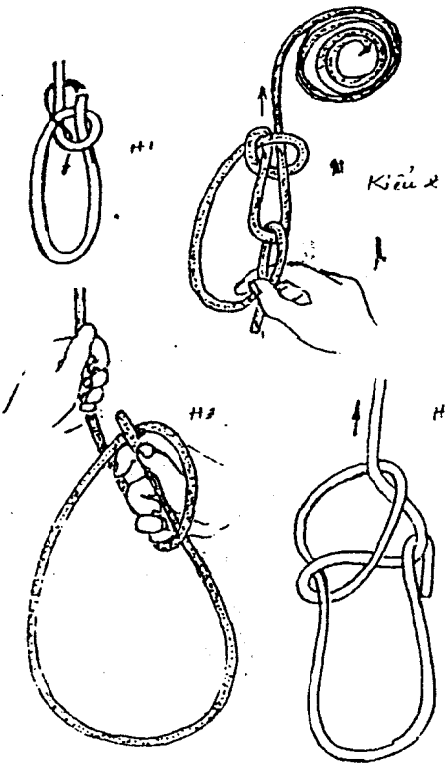
- Khi dùng vòng cho việc khác mà không bị thắt chặt (trường hợp thông lọng ngược chiều).

Cách thắt : kiểu 2 nắm đầu dây (khi có cả khoan dây) làm một thông lọng nhỏ nắm đầu dài làm vòng thông lọng và đầu ngắn làm cổ thông lọng. lấy đầu dây ngắn quấn vào vòng thông lọng nắm đầu dài kéo lên là ta có ngay ghế đơn xem H2.

H3 kiểu 3 thắt trong người. Kiểu bán tay phải nắm đầu dây ngắn, quay cả bàn tay và cổ tay, quay cả đường dây bên tay trái tạo một khoen tròn. Sau đó hồi đầu dây ngắn ở tay phải trở lại. Sau khi quấn lấy dây chính.

H4 nếu không quay đủ tay phải.

Yêu cầu khi thắt nút ghế đơn để cứu người ở sông sâu.

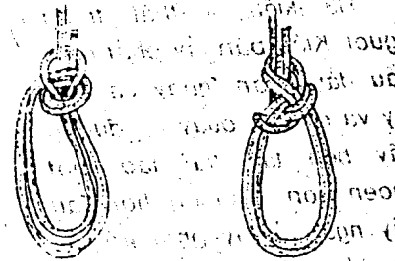
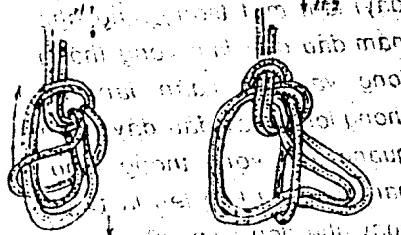
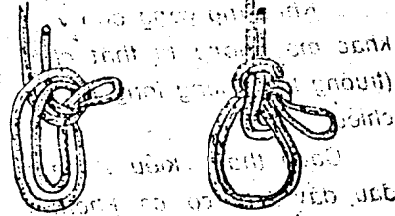
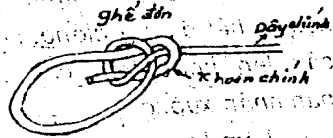
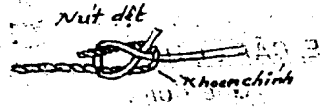

*** Ghề kép :**

Công dụng : Giống nút ghề đơn nhưng 2 vòng bảo đảm và dễ chịu hơn.

- Kiểu H2 có giá cố thêm khoen nhỏ bên trái. Phòng khi dây cũ xấu sẽ đứt.

- Khi đưa người lên xuống phải thực tập dùng làm bữa. Nhất là dây phải được bảo quản và kiểm tra luôn.

*** Nút cứu hỏa 1:**

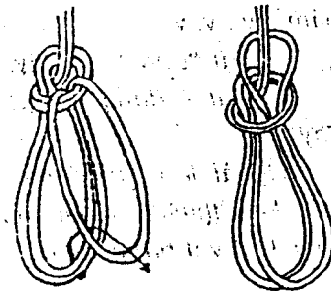
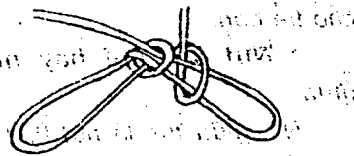
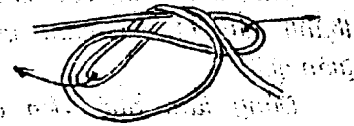
Công dụng : Cứu nạn hỏa tai từ trên xuống nút có thể nới to hay thu nhỏ tùy nạn nhân lớn nhỏ. Nút làm ở quãng giữa dây được. Phải hiểu rằng hỏa là nhanh, cấp thời nửa.

*** Cứu hỏa 2**

Công dụng như cứu hỏa 1 nhưng ưu điểm hơn là thắt chặt và nhanh hơn. Nạn nhân được êm ái hơn.

Gấp đôi sợi dây, làm thông lọng đưa vòng thông lọng lớn vào khoen đơn, kéo mạnh.

* Nút ghề Anh : Ghề anh cũng là một kiểu cứu hỏa khác của người Anh. Họ làm một nút dựng cột cờ rồi khóa 2 đầu lại để dùng cứu hỏa hoặc thay ghề kép

*** Nút xích đu :**

Công dụng: sơn tường nhà cao, sửa nhà, sửa chữa thành tàu, không phải làm giàn giáo.

Dùng làm ghế xích đu cho trẻ con.

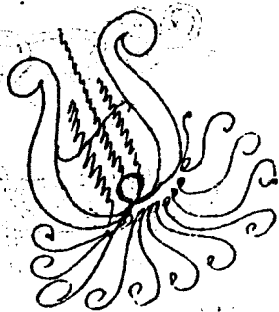
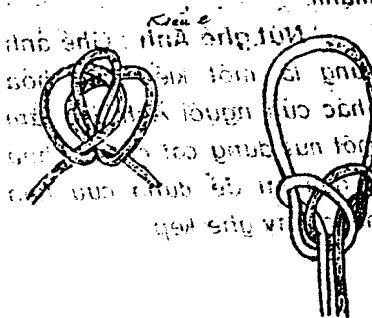
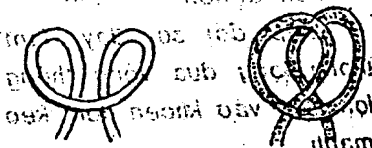
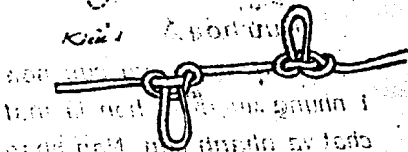
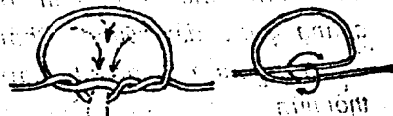
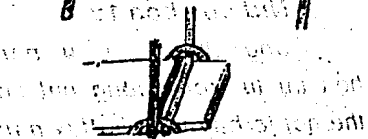
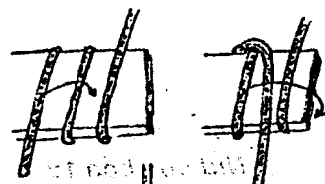
*** Nút leo núi hay nút giữa**

Nút giữa tức là nút thắt ở đoạn giữa dây được trong một sợi dây thắt được nhiều nút dùng cho nhiều người làm khoen điểm tựa nghỉ ngơi, bám tay ..v..v.

Loại dùng 1 sợi dây.

Loại 2 dùng đôi (2 sợi dây)

Ngoài leo núi dùng cho việc kéo thuyền nhiều người hoặc kéo vật nặng, xe cộ.

*** Nút ghé chạy hay calfat :**

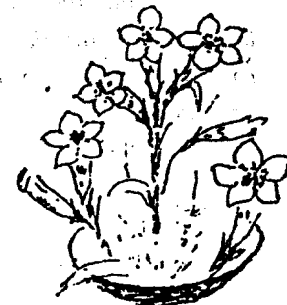
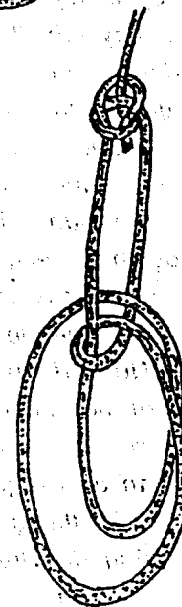
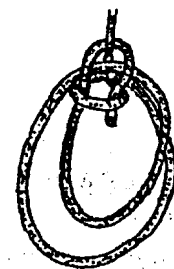
Chú ý : nút ghé chạy dù nhiều tài liệu cho rằng khác với calfat nhưng khi thắt nhanh vẫn giống nhau không khác. Do vậy ở đây ghép 2 nút ấy vào một cụm và công dụng vẫn như ghé kép hoặc cứu hỏa.

*** Nút thợ sơn :**

Chú ý : Nút thợ sơn khi thắt, kéo rời khóa thắt lên cao hơn, nếu không thì nó cũng chỉ là nút calfat mà thôi.

Calfat cũng là một nút thợ sơn, có sách còn gọi calfat là thợ sơn đơn.

Công dụng : người ta tự treo người lên thành tàu, bờ tường cao để sơn và di chuyển qua lại một diện tích lớn.

F. NHÓM GHÉP NỐI

*** Nút nối cây:**

Công dụng: dùng chập nối 2 cây làm thành cây dài để dùng gồm cả hai loại thể cây gỗ tre, tròn hoặc vuông.

- Dùng 2 kiểu nút vắn.

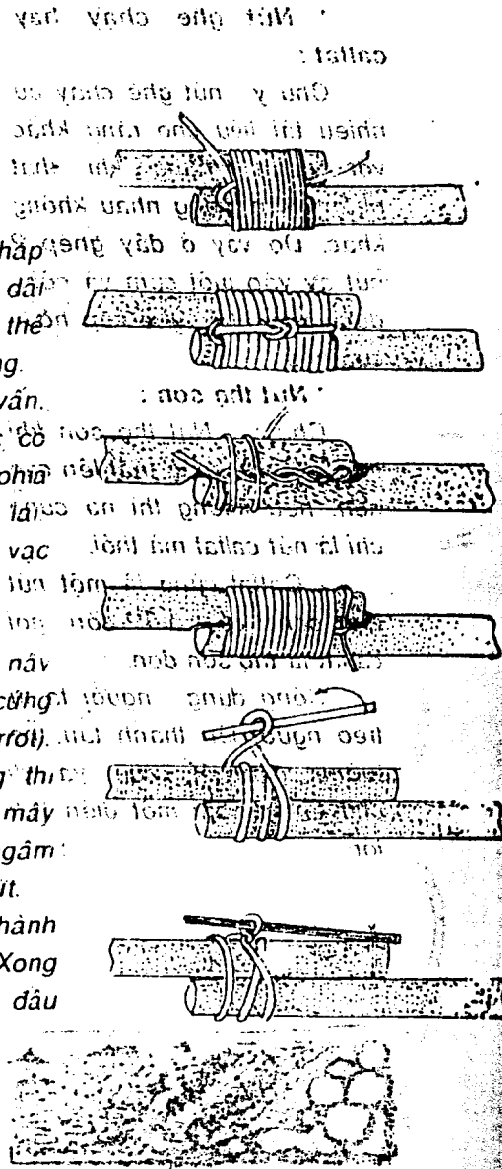
nút vắn ngược chiều (lúc còn son cả ở giữa) vắn về 2 phía ngược chiều xong rồi khóa lại.

- Nếu cây lớn phải vắn bột 2 đầu ghép lên nhau.

*** Nút nối rịn (garrot)**

Lối nối hoặc ghép này dùng con rịn nhỏ khá cứng 30 phân để để quay (garrot). Dùng dây thừng thường thì nên dùng dây tre, nửa máy chẻ vừa phải, phải ngâm nước để không giòn dễ đứt.

- Vòng rịn cuốn thành từng cuộn vừa đủ rịn. Xong rồi dùng dây nhỏ buộc đầu cây như sau:

* Nối vuông nối cây vuông công dụng như tên gọi. Chú ý vắn la khóa xem ở...

Phân nút vắn, nhất là vắn ngược chiều, nên dùng thừa dây rồi để khóa đầu dây.

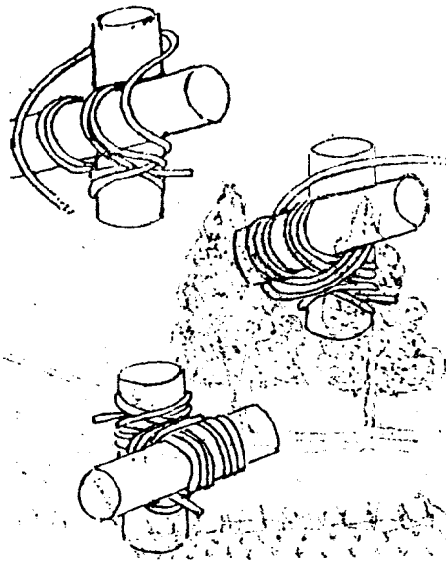
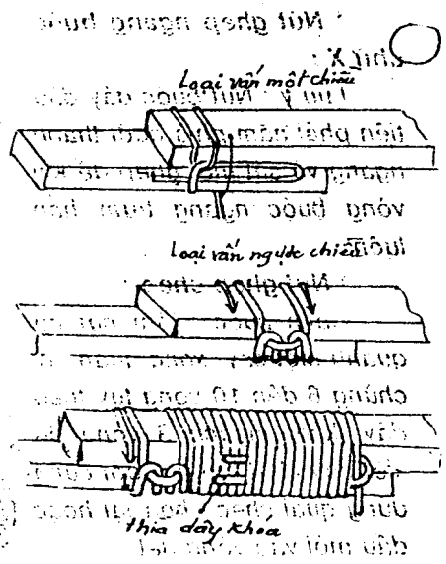
*** Nút ghép ngang buộc chữ H:**

- Nút ghép ngang buộc đầu bằng nút gỗ, hoặc quai cheo, nếu đầu dây cứng và được vắn đầu dây thì làm thông lọng.

- Chỉ cần cuốn 3 lần dây. Khi khóa nút dùng nút buộc thuyền hoặc đầu mối.

*** Ghép ngang thẳng góc hay buộc chữ H.**

Xem hình vẽ. Thế cây vuông hay tròn đều như nhau.

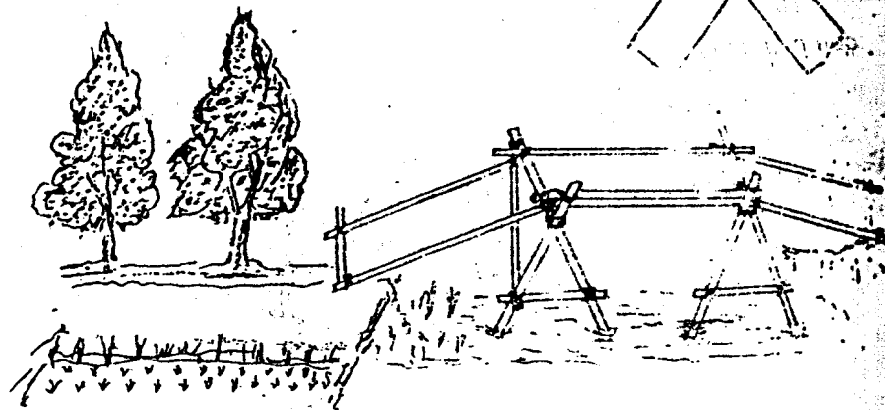
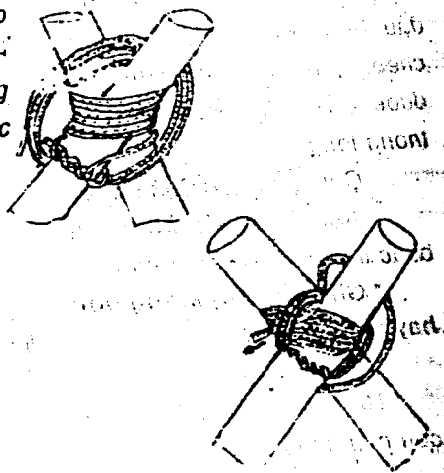
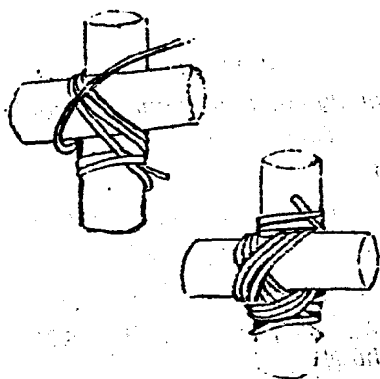

*** Nút ghép ngang buộc chữ X :**

Lưu ý : Nút buộc dây đầu tiên phải nằm phía dưới thanh ngang và sát mối ghép để khi vòng buộc ngang trùm hẳn luôn.

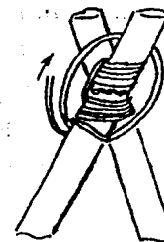
*** Nút ghép chéo :**

Cách buộc : làm nút gỗ quanh một cây, xong quấn lấy chùng 6 đến 10 vòng tùy theo dây, khóa ngang 3 vòng để xiết dây chặt thêm. Cuối cùng dùng quai chèo khóa lại hoặc đầu mối vào vòng xiết.

*** Nút ghép chụm đầu 2 cây :**

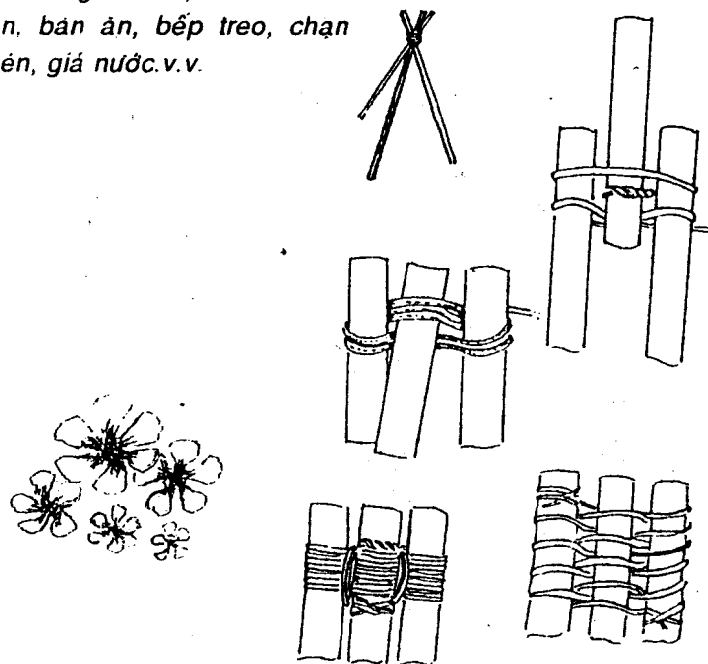
Làm nút gỗ quanh 2 cây, cuốn lên trên một số vòng, luồn dây xuống phía dưới giữa 2 cây, quấn thêm mấy vòng xiết ngang 3 vòng và dùng khóa đầu mối.

*** Nút ghép chụm đầu 3 cây (ghép đan)**

Cách làm tương tự ghép 2 cây.

Dùng làm trụ 3 chân làm sân, bàn ăn, bếp treo, chạn chén, giá nước.v.v.

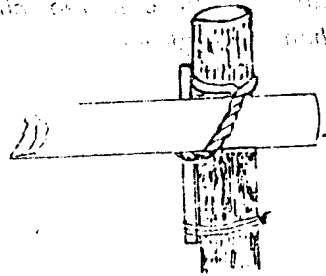
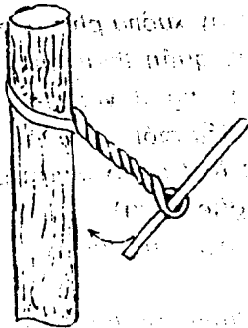

*** Nút ghép nin :**

Loại này rất tiện và nhanh, nhất là dùng được cả dây rừng, tre mây, thừng .v.v.

Xem thêm nút nối nin trang trước.

Trường hợp ghép cây ngang xong, muốn làm cây dọc cũng dùng thêm một nút nin khác.

NHÓM ĐAN SÀN MÀNH

*** Đan vắn chéo :**

Đây là một trong những loại đan sàn dễ dàng và ít tốn dây chỉ lưu ý 2 điều:

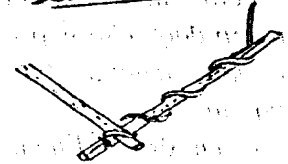
1. Đan sát cây vào nhau mới dùng loại vắn này vì đan thưa nó sẽ xộc xệch.
2. Dây đan đầu kia phải ngược lại, không nên đan cùng chiều vì khi ta leo lên nó sẽ lỏng ra và lệch.

*** Đan niền đơn :** Nút niền đơn cũng ít tốn dây và phải đan sát cây vào nhau lần đan đầu kia nên đối nghịch để được đẹp hơn.

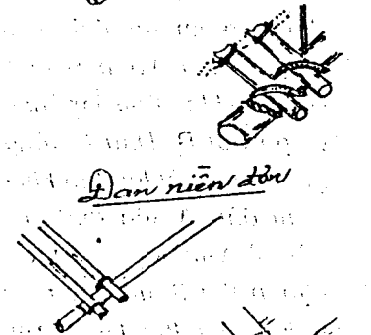
*** Đan niền kép :** Như đơn và cố nhiên chắc hơn và đan thưa được. Nên đan rút dây thật chặt.

* Trong phần đan dây, đan mảnh rất đa dạng phong phú, nhiều biến đổi để đẹp bền chắc.

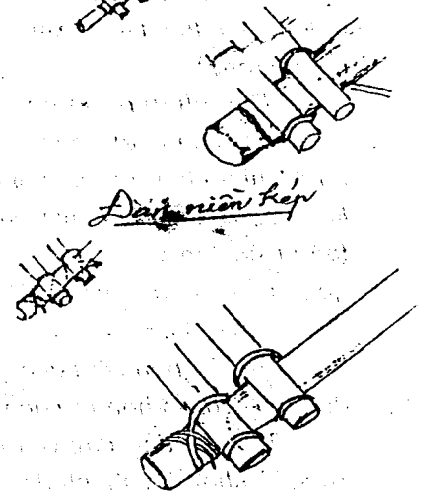
Đan vắn chéo

Đan niền đơn

Đan niền kép

*** Đan chân rết :**

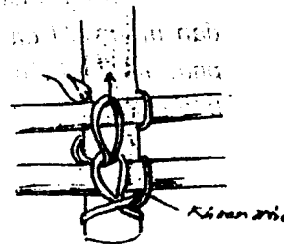
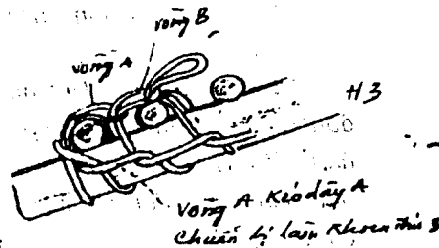
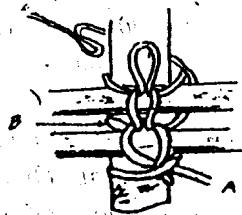
Loại đan rất đều, đẹp với loại sàn được chẻ đẹp và đẹp như làm giường, bàn ghế dùng lâu.

Cách đan : Khoanh sợi dây tạo khoen đầu tiên gọi khoen hoặc vòng A nửa đầu dây kia khi vòng lấy thân đên chính gọi B. Đầu B vòng qua phía dưới rồi lên tạo khoen B, nắm đầu A kéo thất lai. Đưa đầu A vừa kéo ấy tạo vòng khoen thứ 3 lúc này nắm dây B kéo, cứ thế tiếp. (Xem H3 nhìn ngang).

*** Đan chân rết khóa :**

Loại chân rết khóa cũng na ná như chân rết, nhưng khi kéo dây A xong là thay vì lườn thẳng để tạo vòng C thì phải quàng lấy đầu phía ngoài 1 khoen đơn nữa gọi là khóa. Khi bện đầu bên kia ngược lại để khoen hay khóa ra ngoài.

Tóm lại đầu dây vừa riết xong là khóa lấy thanh đan.

*** Đan mảnh sáo :**

*** Mảnh đơn :**

Đan mảnh đơn dùng dây vót nhỏ, chỉ đan treo vừa đủ khít, vừa đủ chặt. Nếu dùng dây chỉ mềm thì đan khít hơn.

- Đường biên phải đan mắc xích đơn hoặc kép cho chắc và đẹp.

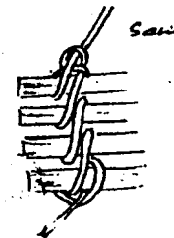
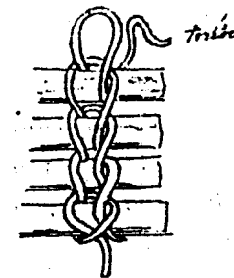
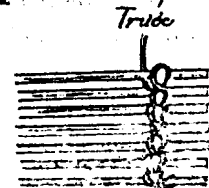
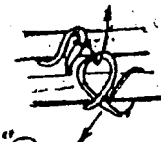
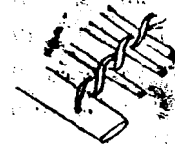
- Dùng dây đôi để đan treo (chéo).

*** Mảnh mắc xích :**

Dùng dây chiếc (đơn), dùng dây niền, cũng có thể dùng dây hơi cứng, nhưng khi đan bị thưa dễ tháo.

*** Mảnh mắc xích kép :**

Như mắc xích đơn khi đan đưa đầu dây gấp vào khoen, kéo đầu dây quàng lấy thân que vừa đan.

TRANG TRÍ

* Nút cúc áo :

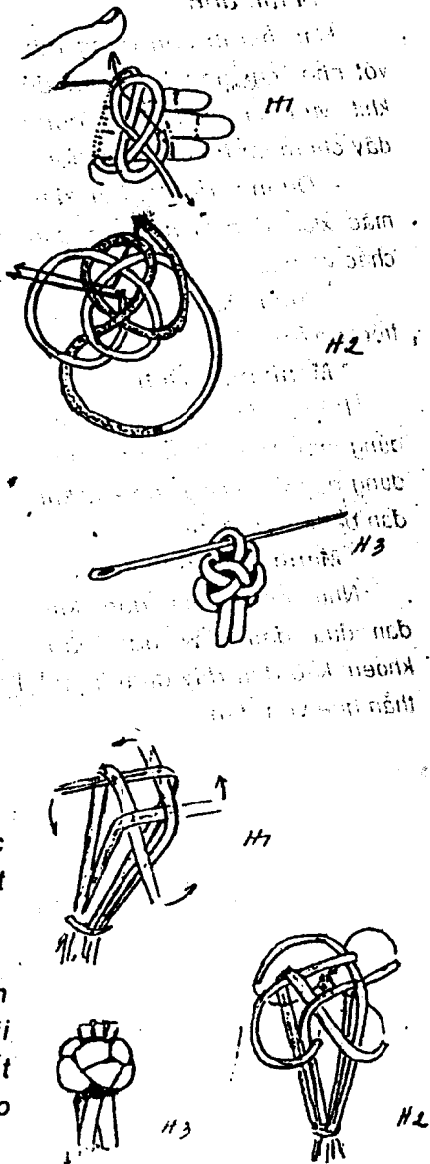
Nút này người ta dùng làm cúc áo kiểu, ngày xưa rất thông dụng, hiện nay chỉ dùng kết áo các tu sĩ.v.v

Ngoài ra dùng trang trí dây còi, khóa túi xách, dây lưng.

Cách thắt : quàng đầu dây trên 3 ngón tay, lấy đầu phía sau tạo khoen đặt lên trên bàn tay và dẫn lấy mỗi dây phía trước, bắt mỗi dây bị dẫn ấy luồn lên tạo carrich (H1) Bây giờ vòng dây sau lưng bàn tay gọt là quai. Hai đầu dây có mũi tên xoay ngược chiều đồng hồ ôm lấy quai rồi xuyên tâm carrich chui lên. Xong vừa kéo vừa nắn cho đều cuối cùng nếu dùng treo còi, hoặc vật khác thì để quai. Nếu là dùng làm cúc áo thì lần rút quai vào, muốn khỏi tuột lấy kim hoặc tăm xuyên qua quai rồi rút dần.

* Kiểu cúc áo 4 sợi :

Thắt kiểu chữ thập, luồn đều dây H2, nắm lấy đầu mũi tên thắt mạnh, dùng kéo cắt sát để dùng phía dưới kết vào áo.

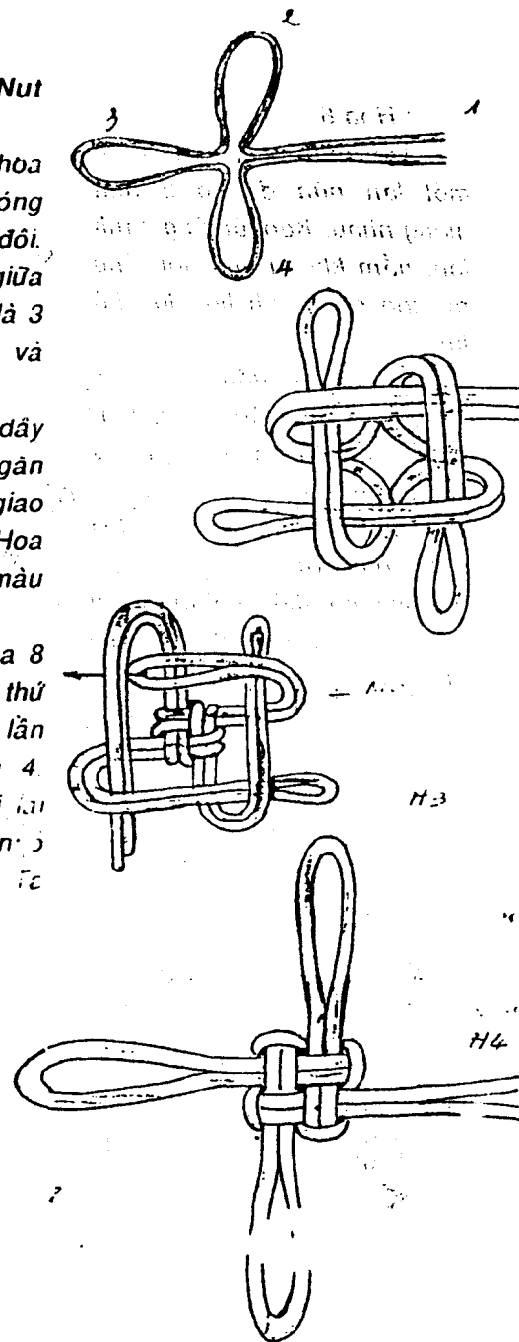
222

* Nút hoa 4 cánh : (Nút chong chóng)

Nút hoa 4 cánh hay hoa gió khi thắt nhu chong chóng dây chiec. Ở đây thắt dây đôi. Cách thắt : 1 gấp vào giữa 2,3 tiếp 2 gấp vào. sau 2 là 3 gấp đè tiếp lên 4 đè 3 và luồn vào dưới 1.

Công dụng : Buộc dây măng, căng măng, ngăn phòng, chĩa khóa, mối giao điểm buộc dây 4 phía. Hoa trang trí nếu dùng dây màu cứng, nylon.v.v.

Lưu ý : Muốn làm hoa 8 cánh, thì sau khi thắt lần thứ 1 lật phía trái thắt thêm 1 lần nữa thấy dạng như hình 4. Xong rồi kéo cánh lớn lùi lại và kéo cánh nhỏ ra to như này, tuần tự 4 cánh nhỏ ra. Có hoa 8 cánh.

223

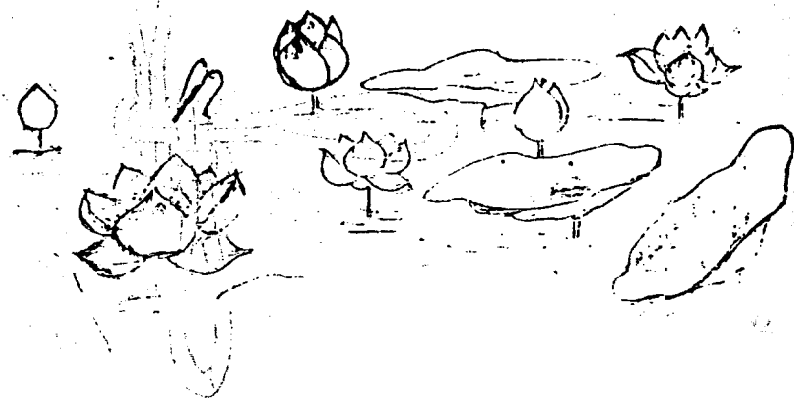
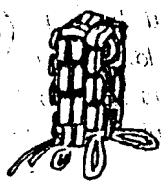
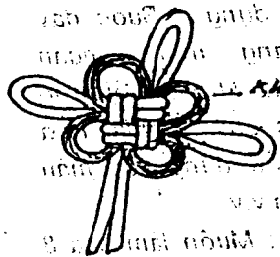
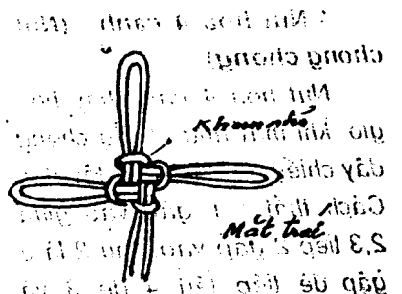
*** Hoa 8 cánh :**

Trở mặt sau thất thêm một lần nữa để có 2 mặt giống nhau. Kéo lùi từng cánh lớn, nắm khoen nhỏ nơi rộng ra, cho các cánh hoa to nhỏ tùy ý

- Thất trụ vuông trang trí. Xoay mặt trái vào trong, thất nhiều lần tiếp theo, ta có trụ vuông trang trí.

Hoặc dùng cho chia khóa, dây còi.

Nó có thể chế ra nhiều cách khác, sẽ trình bày dịp khác.

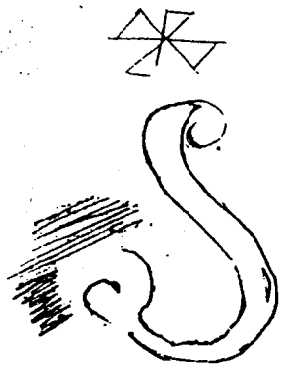
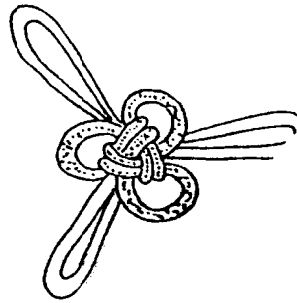
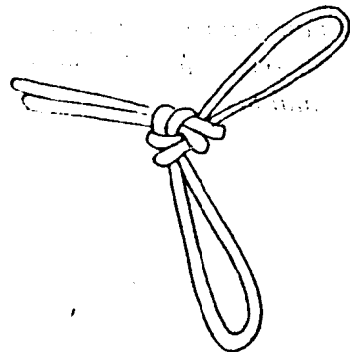
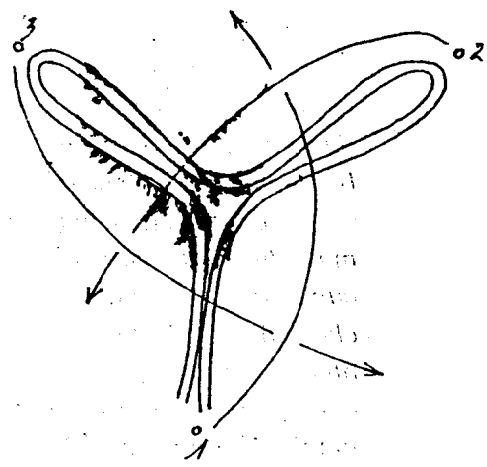

*** Dây màn 3 cánh :**

Nút dây màn 3 cánh công dụng tương tự loại 4 cánh.

Trang trí dùng dây nylon, dây băng vải thất hoa trang trí khá đẹp 3 cánh hoặc 6 cánh.

Thất loại hoa này nên dùng kim chỉ khâu 2 đầu mỗi trước thành một vòng tròn kín rồi tùy nghi thất 3 hoặc 4 để khi có hoa 6 hoặc 8 cánh đều đẹp không có đầu mỗi dây (xem H3) Sau đó kết chùm lại thành dây hoa dài.

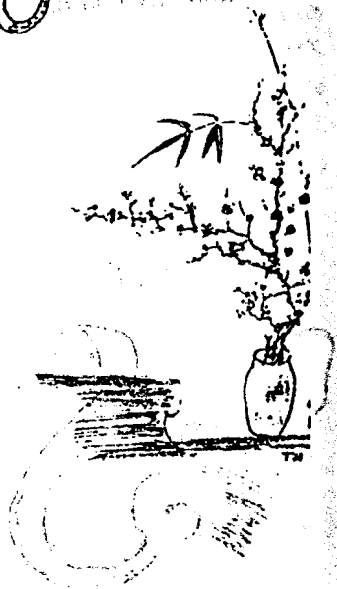
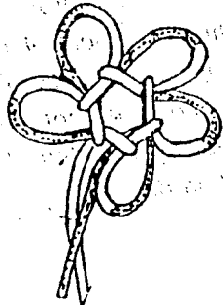
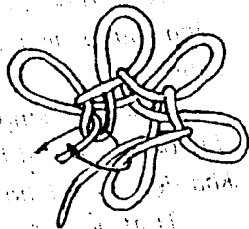
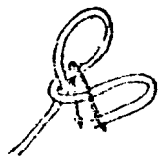

*** Nút hoa mai:**

Nút hoa mai dùng trang trí trên gói quà nói chung dùng trang trí các đồ dùng bằng dây, mây, tre, lá...v.v.

- Dùng dây nhựa hoặc mây, tre, vót chẻ mỏng hơi cứng, dẻo để thắt. Khi thắt cho các cánh to nhỏ đều nhau sau cùng nằm từng cánh uốn nắn lại và kéo mạnh để dòn móc khóa sát vào nhau thật cứng.

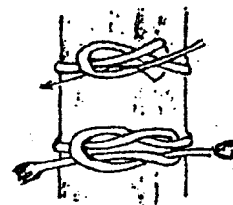
Hai đầu dây thừa có thể làm thêm 1 cánh hoặc để kết về phía sau, rồi sơn hoặc tô màu tùy ý.

*** Trang trí hoa đẹp**

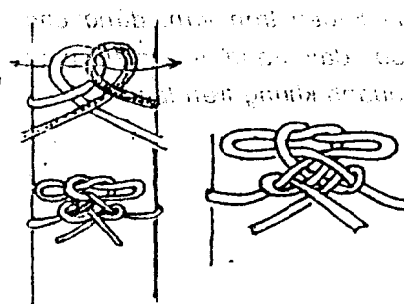
Dùng cho dây màu và khi thắt nhiều sợi. Thường thường thắt trên biên một liếp đan hoặc trên nẹp ghè.

Trang trí hoa hồng
Công dụng như trên

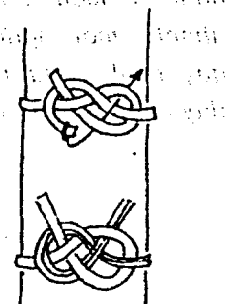

*** Trang trí hoa đẹp 2**

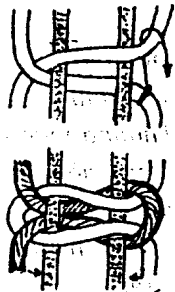
Dùng trang trí khâu lonlara - kiểu dây lưng - viên

Trang trí kiểu carrick

khung trang trí - đan ghé
nhựa v.v...

H2

Hoa carrick đơn : còn gọi
là khoen tròn vắn, dùng cho
sợi dây trang trí nhiều màu
quanh khung trần lấm

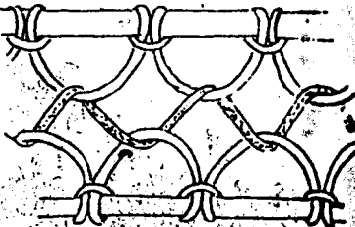
H1

Kiểu H.A

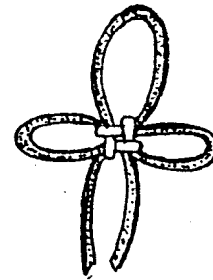
Trang trí khung cổng trại
hoặc 1 kiểu băng ca làm
nhanh, mỗi người thắt vào
gây mình xong rồi dùng sợi
dây khác xuyên neo ở giữa.

H2

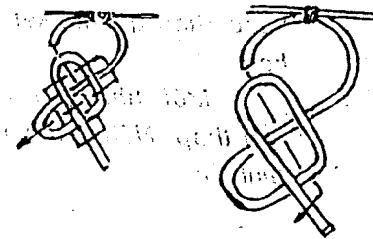
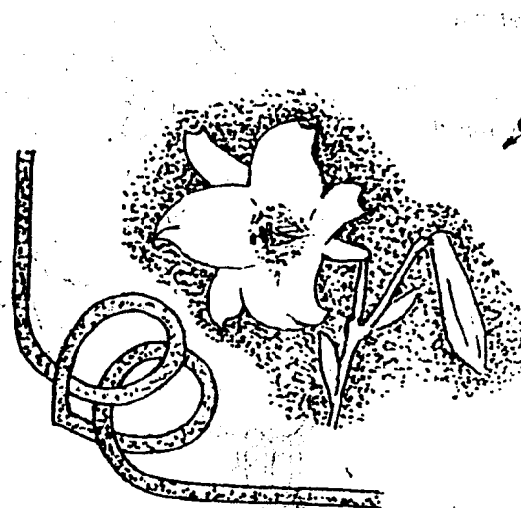
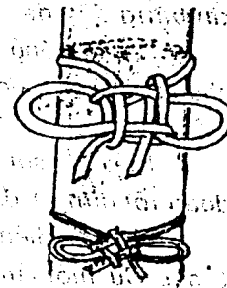

228

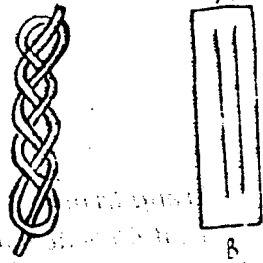

Trang trí hoa cánh bướm
Thắt rời hoặc thắt dính liền
trong liếp đan cũng được. Tuy
vậy nếu dùng dây đẹp, đẹp
và dễ hơn.

Trang trí hoa đan
Tất cả cũng như các loại
trước. Xếp dây như H1 sau đó
tuần tự luồn dây sau như mũi
tên.

229

Trang trí hoa chân rết
kín bằng dây da

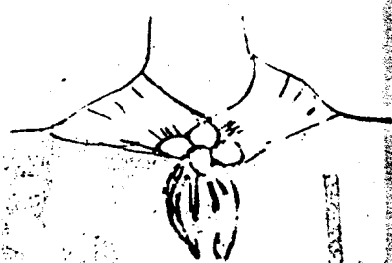
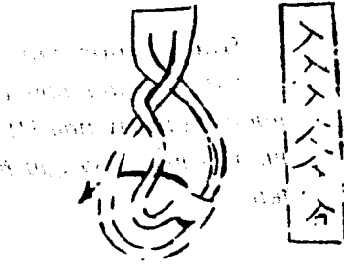
Nút không có gì lạ
nhưng chú ý kiểu thắt mà
thôi.

Kiểu 1 sợi dây gấp 3
đoạn rồi dùng 1 đầu đan.

Kiểu 2 Miếng da xẻ làm
3 sợi. Cứ mỗi lần thắt tréo là
mỗi lần đưa đầu B lên theo

Một kiểu thắt hoa vải
hoặc khăn quàng, kết đuôi xe
hoa.

Mọi nhìn tựa như nút
chữ thập. Nên thực hành theo
hình vẽ.

Bảo vệ SỨC KHỎE

VỆ SINH

- Bảo vệ sức khỏe
- Vệ sinh môi trường
- Cấp cứu cứu thương
- Dàn bà
- I Người cứu thương
- II Vết thương do thú vật cắn
- III Cấp cứu trường hợp gãy xương
- IV Săn sóc cấp cứu nạn nhân bị ngộp thở
- V Hô hấp nhân tạo
- VI Cách băng bó
- VII Sự xuất huyết và PP cầm máu
- VIII Xem bệnh.
- IX Di chuyển nạn nhân
- X Kê

Môi trường